

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

**Lesní plody a možnosti jejich současného uplatnění
na trhu v ČR**

Bakalářská práce

Autor práce: Dagmar Prunerová

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph.D.

2024

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dagmar Prunerová

Lesnictví
Ekonomika a řízení lesního hospodářství

Název práce

Lesní plody a možnosti jejich současného uplatnění na trhu v ČR

Název anglicky

Forest fruits and their current market opportunities in the Czech Republic

Cíle práce

Tématem práce je problematika lesních plodů a možností jejich tržního uplatnění v rámci podnikatelského prostředí v České republice. Autorka se zaměří na analýzu současné situace pro možnosti tržního uplatnění lesních produktů (tzv. nedřevních produktů lesa), které může vlastník lesa anebo osoba, již dal vlastník lesa svolení, uplatnit na trhu (např. dát do výuku). Budou analyzovány podnikatelské a právní podmínky, které musí splňovat subjekty, jenž jsou zaměřeny na výkup těchto produktů a dále se zaměří na problematiku cenového vývoje u výkupů v posledních letech.

V aplikační části práce autorka vytvoří databázi subjektů, které se významně specializují na výkup či zpracování těchto přírodních produktů v ČR a mají jako předmět svého podnikání výkup a obchod a těmito produkty.

Metodika

Základním metodickým postupem bude komparační analýza právních předpisů upravujících vymezenou problematiku. Pro problematiku nedřevních lesních produktů (tzv. non-wood forest products“) využije autorka klasifikaci podle FAO.

Harmonogram:

Duben 2023- září 2023-získání dat, sběr dat, předložení vlastní metodiky pro řešení práce.

Leden 2024-předložení literární rešerše a zpracovaných dat ke kontrole.

Březen 2024-předložení zhodnocení výsledků a diskuse práce.

Práce bude vytvořena v souladu s formálními požadavky uvedenými v platných doporučených pravidlech pro zpracování kvalifikačních prací na FLD.

V závěru práce budou formulována doporučení využitelná v praxi.

Doporučený rozsah práce

40-60 stran včetně příloh

Klíčová slova

lesní právo, lesní hospodářství, lesní zákon, obecné užívání lesů, nedřevní lesní produkty

Doporučené zdroje informací

- DROBNÍK, Jaroslav; DVOŘÁK, Petr; ČESKO. LESNÍ ZÁKON (1995, NOVELA 2009). *Lesní zákon : komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-425-3.
- DVOŘÁK, Petr; ČESKO. LESNÍ ZÁKON (1995, NOVELA 2021). *Lesní zákon : komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN 978-80-7676-526-9.
- HUSEN, Azamal – BACHHETI, Rakesh Kumar – BACHHETI, Archana Non-Timber Forest Products. Food, Healthcare and Industrial. Springer Nature Switzerland AG, 473 p., EAN: 9783030730796
- PRŮCHOVÁ, Ivana. *Základní pojmy a instituty pozemkového práva : (obecná část)*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1278-1.
- RIEDL, M. a kol., 2019 25 let výzkumu nedřevních lesních produktů. 1. vydání. Lesnická práce, Praha, 80 s., ISBN 978-80-7458-119-9
- ROČEK, Ivan. *Produkty lesních ekosystémů*. Praha: Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské university, 2015. ISBN 978-80-213-2553-1.
- ŠILAR J. A KOL. *Lesní zákon a souvisící předpisy*. PRAHA: SZN, 1980.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – FLD

Vedoucí práce

Mgr. Ing. Michal Hrib, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 24. 10. 2023

doc. Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 1. 2024

prof. Ing. Róbert Marušák, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 01. 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Lesní plody a možnosti jejich současného uplatnění na trhu v ČR vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila, a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou, a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 5. dubna 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Ing. Michalu Hřibovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, poskytování cenných rad, vstřícnost a čas, který mi věnoval a prof. Ing. Luděkovi Šišákovi, CSc za poskytnutí jeho odborné literatury. Dále děkuji své rodině a blízkým za trpělivost a podporu při mém studiu.

Lesní plody a možnosti jejich současného uplatnění na trhu v ČR

Abstrakt

Bakalářská práce analyzuje právní předpisy týkající se sběru lesních plodů od historické doby až po současnost. Historie sběru lesních plodů na území ČR sahá až k Císařskému patentu č. 250/1852 ř. z., který začal upravovat užívání lesů. V průběhu let se legislativa v oblasti obecného užívání lesů vyvíjela a byly vydávány nové předpisy a nařízení pro sběr i výkup lesních produktů. Dříve byl sběr lesních plodů striktně regulován a bylo nutné získat povolení od majitele lesa. Během Protektorátu Čechy a Morava byla činnost sběru lesních plodů regulována ještě přísněji, poté se situace postupně uvolňovala a ze zákona se vytratily jak specifikace lesních plodů, tak i povolení a omezení jejich sběru. Současný lesní zákon umožňuje každému sbírat lesní plody pro vlastní potřebu téměř bez omezení.

V aplikační části bakalářské práce jsou zkoumány právní a podnikatelské podmínky pro možnost sběru a výkupu léčivých rostlin a hub, přičemž právní regulace pro tuto činnost v ČR je diferencovaná podle typu subjektu. Pro podnikání v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů je nezbytné dodržovat platné legislativní předpisy z oblasti živnostenského podnikání, daní, potravin, ochrany veřejného zdraví a majetkových práv. Dále je důležité zohlednit náklady a ekonomický prospěch spojený s tímto podnikáním.

Zkoumán byl také cenový vývoj vykupovaných léčivých rostlin, kde bylo zjištěno, že existují rozdíly mezi výkupními cenami jednotlivých firem, které mohou ovlivnit strategie sběračů a dodavatelů.

V závěru BP jsou vytvořeny interaktivní mapy obsahující databázi firem specializujících se na výkup hub a léčivých rostlin v ČR. Tyto mapy umožňují snadný přístup ke kontaktním informacím a informacím o výkupu.

Klíčová slova: lesní právo, lesní hospodářství, lesní zákon, obecné užívání lesů, nedřevní lesní produkty, houby, léčivé rostliny

Forest fruits and their current market opportunities in the Czech Republic

Abstract

The bachelor thesis analyses the legal regulations concerning the collection of forest fruits from the historical period to the present. The history of collecting forest fruits in the Czech Republic dates back to the Imperial Patent No. 250/1852, which began to regulate the use of forests. Over the years, legislation on the general use of forests has evolved and new regulations have been issued and regulations for the collection and purchase of forest products. Previously, the collection of forest produce was strictly regulated and required a permit from the forest owner. During the Protectorate of Bohemia and Moravia, the activity of collecting forest fruits was even more strictly regulated, after which the situation gradually eased and both the specifications of forest fruits and the permits and restrictions on their collection disappeared from the law. The current Forest Act allows anyone to collect forest fruits for their own use almost without restriction.

In the application part of the bachelor thesis the legal and business conditions for the possibility of collecting and buying medicinal plants and mushrooms are examined, while the legal regulation for this activity in the Czech Republic is differentiated according to the type of entity. For entrepreneurship in the field of buying and selling of forest fruits it is necessary to comply with the applicable legislative regulations in the field of trade business, taxes, food, public health protection and property rights. It is also important to take into account the costs and economic benefits associated with this business.

The price evolution of purchased medicinal plants was also investigated, where it was found that there are differences between the purchase prices of different firms that may influence the strategies of collectors and suppliers.

At the end of the BP, interactive maps containing a database of companies specialising in the purchase of mushrooms and medicinal plants in the Czech Republic are created. These maps allow easy access to contact and purchasing information.

Keywords: forest legislation, forest management, forest law, general forest use, non-wood forest products, mushrooms, medicinal plants

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce	12
3 Metodika	13
4 Literární rešerše	14
4.1 Nedřevní lesní produkty – non-wood forest products (NWFPs)	14
4.1.1 Charakteristika NWFPs	14
4.1.2 Využití NWFPs.....	15
4.1.3 Význam NWFPs v ekonomice.....	15
4.1.4 Lesní plody	16
4.1.5 Jedlé houby	16
4.1.6 Léčivé rostliny	17
4.2 Vývoj lesního práva ve vztahu ke sběru lesních plodů	18
4.2.1 Historie sběru lesních plodů v lesním zákoně	18
4.2.2 Současné lesní právo a sběr lesních plodů.....	20
4.2.3 Vlastnictví lesa a sběr lesních plodů.....	20
4.2.4 Omezení a přestupky při sběru lesních plodů.....	21
4.3 Sběr hub a léčivých rostlin	22
4.3.1 Sběr hub	22
4.3.2 Sběr léčivých rostlin	23
5 Aplikační část	24
5.1 Podnikání v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů	24
5.1.1 Právní a podnikatelské podmínky pro subjekty v oblasti výkupu a prodeje 24	
5.1.2 Fyzická osoba nepodnikající.....	26
5.1.3 Podnikající fyzická a právnická osoba.....	26
5.1.4 Vstup do podnikání – fyzická osoba.....	27
5.1.5 Vstup do podnikání – právnická osoba.....	27
5.1.6 Přehled potřebných povolení	28
5.2 Analýza cenového vývoje výkupů hub a léčivých rostlin od roku 2020....	28
5.2.1 Cenový vývoj hub.....	28
5.2.2 Cenový vývoj léčivých rostlin	30
5.2.3 Faktory ovlivňující ceny hub a léčivých rostlin.....	35
5.3 Databáze subjektů, které se významně specializují na výkup hub a léčivých rostlin v ČR.....	36
6 Výsledky	38
6.1 Zhodnocení situace na trhu s lesními plody v ČR.....	38

6.2	Zhodnocení výhod a nevýhod právní regulace pro sběr a výkup lesních plodů v ČR	39
7	Diskuse	40
8	Závěr.....	43
9	Přehled literatury a použitých zdrojů	44
10	Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	50
10.1	Seznam tabulek.....	50
10.2	Seznam grafů	50
10.3	Seznam obrázků	50
11	Přílohy	51

Seznam použitých zkratek a symbolů

BP	Bakalářská práce
CRM	Centrální registrační místo
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FAO	Food and Agricultural Organization of the United Nations Organizace pro výživu a zemědělství spojených národů
FO	Fyzická osoba
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points Systém analýzy rizik a stanovení kritických bodů
CHKO	Chráněná krajinná oblast
K	Protektorátní koruna, označení měnové jednotky v letech 1939–1945
Kč	Koruna česká – měnová jednotka současné ČR
kg	Kilogram
KHS	Krajská hygienická stanice
LAKR	Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny
Lesní zákon	Zákon č. 289/1995 Sb., Zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NWFPs	Non-wood forest products, nedřevní lesní produkty
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
PP	Přírodní park
PR	Přírodní rezervace
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
SSL	Státní správa lesů
SÚKL	Státní úřad pro kontrolu léčiv
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
ZOPK	Zákon č. 114/1992 Sb., České národní rady o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
ZP	Zdravotní pojišťovna
ŽÚ	Živnostenský úřad

1 Úvod

Lesy jsou pro mnoho lidí nejen místem pro odpočinek a rekreaci, ale také zdrojem surovin a potravy. Právo obecného užívání lesa umožňuje lidem svobodně vstupovat do lesa a využívat ho k určitým účelům, jako je například sběr lesních plodů, z nichž nejznámější jsou houby, borůvky či léčivé rostliny.

Lesní plody představují důležitou součást přírodního bohatství České republiky a mají dlouhou tradici využívání jak v potravinářství, tak v tradiční medicíně. V posledních letech se však zájem o tyto plody značně zvýšil, a to nejen u spotřebitelů, ale i u podnikatelů působících na potravinářském trhu. Lesní plody jsou totiž nejen chutné a zdravé, ale mají také přidanou hodnotu jako surovina v potravinářském, farmaceutickém, kosmetickém průmyslu a dalších oblastech.

Sběr lesních plodů může být provozován za účelem získání těchto produktů pro vlastní potřebu nebo za účelem komerčního prodeje. Při sběru je třeba dodržovat určitá pravidla a omezení, aby nedocházelo k poškozování přírody a porušování zákonů.

Práce se konkrétně zaměřuje na léčivé rostliny a houby, které mohou být vlastníkem lesa nebo osobou s povolením vlastníka lesa uplatněny na trhu. Sběr těchto produktů je součástí práva obecného užívání lesa, proto jsou porovnány změny v legislativě v této oblasti od historie do současnosti.

Práce zkoumá podnikatelské a právní podmínky, jež musí splňovat subjekty, které se věnují výkupu těchto produktů, a dále se zaměřuje na cenový vývoj v oblasti výkupů.

2 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je poskytnout ucelený přehled o současné situaci na trhu s lesními plody v České republice, podnikatelských a právních podmínkách, cenovém vývoji a existujících subjektech na trhu.

Tato bakalářská práce (dále jen „BP“) je v první části zaměřena na historický vývoj práva obecného užívání lesa na území České republiky ve vztahu ke sběru lesních plodů a jejich definicím, co se vlastně za lesní plody považuje.

V další části je BP zaměřena na analýzu právních a podnikatelských podmínek, které musí subjekty splňovat, aby mohly působit v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů, konkrétně léčivých rostlin a hub. Důraz je rovněž kladen na problematiku cenového vývoje u výkupů v posledních letech.

V poslední řadě je dalším cílem BP vytvoření databáze subjektů, které v současné době podnikají v oblasti výkupu těchto produktů.

3 Metodika

Před samotným zpracováním této práce jsem prostudovala rešerši odborné literatury, internetových zdrojů, odborných článků a právních předpisů, které se vztahují k problematice nedřevních lesních produktů a podrobně je analyzovala. Základním metodickým postupem byla komparační analýza právních předpisů v oblasti práva obecného užívání lesa, konkrétně sběru lesních plodů od historie do současnosti.

V úvodní části BP jsou představeny základní pojmy týkající se nedřevních lesních produktů, jako jsou například definice, využití a význam pro lidské zdraví. Dále je zde zkoumán historický vývoj právních předpisů a změn v oblasti práva obecného užívání lesa ve vztahu ke sběru lesních plodů, a to od doby vydání Císařského patentu č. 250/1852 ř. z. až do současnosti. Jsou zde zahrnuty změny v lesním zákoně, vyhláškách ministerstva zemědělství a dalších souvisejících právních předpisech.

V druhé části BP jsou analyzovány podmínky, které musí být splněny pro výkon této činnosti včetně legislativního rámce a ochrany přírody. Jsou zde popsány právní a podnikatelské podmínky při sběru a výkupu léčivých rostlin a hub. Dále je zde analyzován cenový vývoj produktů v oblasti jejich výkupu. K tomuto účelu byly kontaktovány jednotlivé subjekty s žádostí o poskytnutí ceníků. Na základě těchto dat jsem realizovala srovnání cen za posledních pár let, konkrétně od roku 2020.

V poslední části BP je vytvořena databáze subjektů, které podnikají v oblasti výkupu, prodeje či zpracování těchto produktů. Byly vyhledány webové stránky, sociální sítě a další relevantní zdroje informací. Databáze obsahuje informace o jednotlivých subjektech, které se mi podařilo získat vyhledáním z veřejně dostupných informací a dotazem jako jsou např. název firmy, adresa, kontaktní údaje, druhy a ceny léčivých rostlin a hub, které vykupuje.

V závěru BP jsou diskutovány výsledky analýzy podmínek sběru, výkupů a cenového vývoje a SWOT analýzou zhodnoceny možnosti tržního uplatnění léčivých rostlin a hub v České republice.

4 Literární rešerše

V teoretické části jsou definovány pojmy nedřevních lesních produktů, tzv. non-wood forest produktů (NWFPs) a vymezeny české právní předpisy zabývající se problematikou obecného užívání lesa, konkrétně sběrem hub a léčivých rostlin a jejich následnému tržnímu uplatnění.

4.1 Nedřevní lesní produkty – non-wood forest products (NWFPs)

Nedřevní lesní produkty jsou důležitou součástí lesního hospodářství. Jejich využívání přináší ekonomické, sociální a environmentální výhody. Představují důležitý zdroj příjmů pro mnoho lidí žijících v blízkosti lesů.

Existuje mnoho druhů NWFPs, jako jsou jedlé plody, semena, byliny, houby, pryskyřice, med a další. Jejich sběr a zpracování může být pro místní obyvatele zdrojem příjmů a podnikání, což přispívá k rozvoji regionální ekonomiky.

Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) definovala nedřevní lesní produkty jako všechny produkty biologického původu, které pocházejí z lesa, zalesněné půdy a stromů mimo les, kromě dřeva (FAO, [1999]).

NWFPs zahrnují například produkty používané jako potraviny a potravinářské látky (jedlé ořechy, houby, ovoce, byliny, koření, aromatické rostliny, zvěřina), vlákna (používaná ve stavebnictví, nábytku, oděvech nebo náčiní), pryskyřice, gumy a rostlinné a živočišné produkty používané pro lékařské, kosmetické nebo kulturní účely (FAO, ©2023).

Definici organizace FAO interpretuje Riedl et al. (2019) jako:

- „a) nedřevní – což vylučuje vše co obsahuje dřevo jako surovinu nebo materiál,*
- b) lesní – pocházejících z lesů a lesní půdy,*
- c) produkty – komodita nebo zboží biologického původu včetně rostlin, zvířat a jejich vedlejších produktů.“*

4.1.1 Charakteristika NWFPs

Mezi rostlinné NWFPs patří například léčivé a okrasné rostliny, jedlé plody, semena, pryskyřice, vonné látky, houby a mnoho dalších. Živočišné NWFPs zahrnují produkty jako jsou med, vosk, hedvábí, kůže a maso. Tyto produkty mají široké spektrum využití v potravinářství, farmacii, kosmetice, textilním průmyslu, tradičním lékařství a dalších odvětvích.

NWFP zahrnují širokou škálu produktů, a jak uvádí Šišák, Pulkrab (2009) lze je obecně rozlišovat na:

- „a) lesní plodiny, které zahrnují bobuloviny, houby, léčivé rostliny a okrasné rostliny*
- b) některé keře využitelné pro drobnou řemeslnou výrobu*
- c) další produkty, jako jsou např. mechy a lišejníky pro řemeslné zpracování nebo farmaceutický průmysl.“*

Do produktů získávaných ze stromů řadí Roček (2015) žaludy, bukvice, ořechy, lýko, vrbové proutí, ratan, listí, jehličí, pryskyřice, šťávy a gumy. Některé plody našich

dřevin jsou velmi ceněny jako léčivky, potraviny (borůvky, ořechy a jiné), koření (jalovec) a produkty pro výrobu různých pokrmů (jeřábiny, šípky, borůvky a další).

4.1.2 Využití NWFPs

NWFPs stále tvoří základ obživy v mnoha částech světa a hrají mnohem významnější roli v oblasti potravin a výživy, než se dříve předpokládalo. Jejich důležitost je však spíše podceňována, protože se ve většině případů jejich využívání a obchod s nimi omezuje na neformální sektor (Sorrenti, 2017).

Planě rostoucí rostliny hrají pro lidstvo klíčovou roli, neboť je lze využívat jako potravu, krmivo, palivo a mají mnoho léčivých účinků. Volně rostoucí jedlé druhy jsou jednou z důležitých potravin, které zajišťují obživu mnoha komunitám i lidem, kteří se o ně zajímají (Husen et al., 2021).

Potraviny nebo produkty pocházející z lesa mají vyšší výživovou hodnotu než potraviny z domácích zvířat nebo ze zahrady. Bylo zjištěno, že volně rostoucí jedlé potraviny jsou bohatší z hlediska vitamínů, bílkovin, tuků, cukrů a minerálních látek a v závislosti na jejich dostupnosti v různých ročních obdobích mohou být využívány během celého roku. Také lesní byliny, trávy a popínavé rostliny jsou široce uznávány a využívány jako důležité suroviny pro farmaceutický průmysl. Podle odhadů celosvětově přibližně 1,5 miliardy lidí využívá NWFPs nebo s nimi obchoduje v místním nebo regionálním měřítku (Husen et al., 2021).

4.1.3 Význam NWFPs v ekonomice

Současná a potenciální budoucí ekonomická hodnota NWFPs zůstává do značné míry v oficiálních statistikách a prognostických analýzách nepovšimnuta, protože mnoho NWFPs je součástí neformální ekonomiky a nejsou řádně evidovány nebo registrovány jako zemědělské produkty v oficiálních záznamech. V mnoha regionech světa NWFPs doplňují rodinný příjem, přispívají k potravinové bezpečnosti a výživě a jsou zdrojem léčivých prostředků (Martinez de Arano et al., 2021).

Poptávka po mnoha NWFPs je vysoká a očekává se, že se bude dále zvyšovat s rostoucím zájmem o přírodní složky pro zdravou výživu a osobní péči. To otevírá příležitosti, ale také následně i negativní dopady, jako vyčerpání zdrojů, ztrátu biologické rozmanitosti, nekontrolovatelný obchod a může vyvolat také konflikty mezi sběrači a producenty NWFPs (Martinez de Arano et al., 2021).

NWFPs jsou často vázány na určitý region nebo místo, a to může poskytovat různé marketingové příležitosti. Příkladem mohou být vysoce kvalitní, cenově výhodné potraviny, nápoje a řemeslné výrobky, které jsou uváděny na trh společně se zážitkovými produkty nebo službami, jako jsou výlety za sběrem plodů, kurzy vaření z divokých plodů nebo výroba řemeslných výrobků. Jelikož jsou ale NWFPs spojeny se sezónní dostupností a meziročními výkyvy produkce, což ztěžuje systematický rozvoj podniku a stabilní tržní příjem, zabývají se tímto podnikáním pouze malé podniky a šíření nových tržních nápadů je slabé a pomalé (Weiss et al., 2020).

Z ekonomického hlediska, jak se zmiňuje RIEDL et al. (2019), patří NWFPs do kategorie tzv. veřejných statků, které nebývají, narozdíl od dřeva jako soukromého statku, vnímány dostatečně důležitě.

Po rozsáhlých šetřeních na území ČR bylo zjištěno, že v některých porostech je hodnota roční produkce lesních plodů podstatně vyšší než průměrný roční celkový přírůst dřeva, což je považováno za velký ekonomický potenciál pro záměrnou komerční produkci a sběr (Šišák, Pulkrab, 2009 ex. Šišák et al., 1996).

4.1.4 Lesní plody

Lesní plody jsou pro mnoho lidí významnou součástí obživy a zdrojem přírodních léčiv. Podle lesního zákona v ČR se lesními plody rozumí plody, které se přirozeně vyskytují v lese. Mezi lesní plody patří například ořechy, plody lesních stromů a keřů, houby, bobule, divoké byliny a semena. Lesní plody mohou být využívány pro potravu, léčivé účely, výrobu kosmetiky nebo jiné produkty. Houby, borůvky, ostružiny, maliny a další lesní plody jsou oblíbené mezi lidmi, kteří je sbírají a používají je k přímé spotřebě nebo k výrobě různých produktů, jako jsou džemy, sirupy nebo likéry.

Mnoho rostlin, s nimiž se běžně setkáváme a používáme je, jsou produkty lesních ekosystémů. Některé houby a léčivé rostliny se dnes již pěstují mimo lesní prostředí, ale původně byly součástí lesních porostů. Plody našich dřevin jsou ceněny jako potraviny, léčivé rostliny, koření a mohou mít významný ekonomický dopad (Roček, 2015).

Lesní plody jsou bohatým zdrojem vitamínů a mají velký význam pro zdraví. Aby je bylo možné využívat během celého roku, často se vzhledem k jejich krátké trvanlivosti konzervují. Jsou biologicky cennou potravinou obsahující téměř všechny potřebné živiny, a proto jsou vhodným doplňkem stravy (Hrdlička, Smotlacha, 1965).

Mezi lesní plody neboli také plodiny, řadíme mimo ovoce a hub také léčivé a okrasné rostliny (Kamenický, 1937).

V ČR patří lesní plody mezi pozitivní externality lesa a lesního hospodářství a jsou představovány zejména bobulovinami, houbami a léčivými rostlinami (Riedl et al., 2019).

4.1.5 Jedlé houby

Houby rostou v lesích odpradáвна a jsou jejich důležitou součástí. Praktický význam pro sběr, prodej a výrobu potravin mají jen houby vyššího řádu (*makromycety*), které tvoří velké plodnice (Hrdlička, Smotlacha, 1965).

Plodnice je rozlišena na klobouk a třeň a tvoří se za určitých podmínek z podhoubí (*mycelia*), které roste v půdě a za přiměřené vlhkosti a dostatku živin se rychle rozrůstá. Houby patří do říše rostlinné, ale nemají chlorofyl (zeleň listovou), nepotřebují tedy k životu světlo, ale organické látky, které čerpají ze živých nebo odumřelých a rozložených rostlinných nebo živočišných těl, proto jich nejvíce najdeme v lesích nebo na kompostech (Smotlacha et al., 2001).

Semerdzjeva et al. (1986) rozděluje houby na jedlé, nejedlé, jedovaté a léčivé. Jedlé jsou takové, které neškodí lidskému zdraví a mají nějakou nutriční hodnotu. Nejvíce bývají ceněny druhy hub hřibovitých, např. hřib smrkový (*Boletus edulis*), hřib hnědý (*Imleria badia*), klouzek sličný (*Suillus grevillei*) či křemenáč osikový (*Leccinum*

aurantiacum), pak liška obecná (*Cantharellus cibarius*) a ryzec pravý (*Lactarius deliciosus*). Další jedlé houby jsou lidem méně známé, a proto je nesbírají ani k jídlu.

Jedlých hub je zhruba 1500–1700 druhů, ale to, že je houba jedlá, neznamená, že je vhodná i pro rozsáhlý sběr. Pro obchod a průmyslové zpracování se vykupuje jen asi 20 druhů (Hrdlička, Smotlacha, 1965).

Jedlé houby se považují za málo vydatnou (obsahují 75–95 % vody), těžce stravitelnou (3–9 % rostlinných bílkovin), ale přesto velmi oblíbenou potravinou (Kamenický, 1937).

Konzumace hub je na celém světě velmi rozšířená a mnohde tvoří složku národních pokrmů. Je ale spojena s nebezpečím neznalosti druhů a s ním spojených tragických událostí (Roček, 2015).

4.1.6 Léčivé rostliny

Léčivé rostliny byly dříve definovány, charakterizovány a popisovány také v oborových normách, ale ty většinou již nejsou platné.

„Léčivá rostlina je taková, která pro své obsahové látky má schopnost odstraňovat chorobné změny živých organismů.“ Tyto látky jsou obsaženy buď v celé rostlině nebo jen v jejích částech a k dalšímu zpracování se používají čerstvé nebo sušené (Blažek et al., 1952).

Více než 10 000 rostlinných druhů z lesa i mimo něj je používáno jako léčivé rostliny. V moderní farmácii je odvozeno z rostlin zhruba 25 % léků. Poptávka po léčivých rostlinách roste na celém světě a je dávana přednost volně rostoucím před pěstovanými z důvodu finanční náročnosti pěstování (Roček, 2015).

Rostlinné druhy s léčivými vlastnostmi se vracejí na farmaceutický trh a trh s tradičními bylinami. Lidé chápou bezpečnost rostlinných produktů ve srovnání se syntetickými léčivy. Léčivé rostliny získané z lesních zdrojů poskytují biologicky aktivní sloučeniny, které při výrobě účinných rostlinných léčiv několika bylinářskými a farmaceutickými firmami vykazují zvýšenou aktivitu proti lidským chorobám a zároveň je snížena jejich toxicita (Husen et al., 2021).

Rostoucí význam používání bylinných přípravků a léčivých rostlin spočívá v tom, že mají ve srovnání se syntetickými léčivy nízké nebo dokonce žádné vedlejší účinky a zároveň jsou účinnější proti řadě onemocnění a poruch. V současné době se řada rostlinných léčivých přípravků a jejich účinných složek přímo nebo nepřímo používá v moderním lékařském systému. Množství biologicky důležitých účinných látek bylo izolováno z rostlinných druhů, které se nacházejí v oblasti Himalájí. Mezi tyto účinné sloučeniny patří kyselina linolová, gallová, kvercetin a další (Husen et al., 2021).

Bylinné čaje (viz Obrázek 1) jsou tradiční terapeutické prostředky používané v různých kulturách, včetně čínské a indické medicíny. Podle většiny studií zkoumajících zdravotní přínosy bylinných čajů jsou tyto nápoje efektivním a příjemným terapeutickým prostředkem. Klinické studie hodnotily různé zdravotní přínosy konzumace čaje, od okamžitých účinků až po dlouhodobé. Bylinné čaje mohou být alternativou

k farmakologické léčbě a jsou potenciálně žádoucí například i během těhotenství (Poswal et al., 2019).

Obrázek 1 - Čaj s čerstvými kopřivami

Zdroj: (G215, Shutterstock)

4.2 Vývoj lesního práva ve vztahu ke sběru lesních plodů

Sběr lesních plodů je součástí práva obecného užívání lesa, které umožňuje veřejnosti vstupovat do lesa za účelem rekreačních aktivit a sběru přírodních zdrojů, lesních plodů. Ne vždy bylo toto právo samozřejmostí. Spolu s vývojem lesního práva se měnila i různá omezení a opatření jak z hlediska vlastníků, tak i uživatelů lesa.

4.2.1 Historie sběru lesních plodů v lesním zákoně

První zmínku o sběru lesních plodů najdeme v Císařském patentu č. 250/1852 ř. z. ze dne 3. prosince 1852 s účinností od 1. 1. 1853.

Sběr lesních plodů zde není uveden v povolených činnostech lesního hospodaření, ale je považován za pých čili lesní škodu, kde se uvádí v § 60 odst. 5 a 6, že bez povolení majitele lesa nebo jeho náměstka se nesmí sbírat lesní úroda (lesní ovoce, borůvky, jahody) a houby, sekát nebo trhat lesní trávy, byliny a jiné rostliny (Obecný zákoník říšský a Věstník vládní pro císařství rakouské, 1852).

Následujícím zákonem ze dne 5. července 1853, č. 130 ř. z., jsou upravena práva ku braní lesních plodin, ze kterých vyplývá, že lze sbírat lesní plody jen se souhlasem vlastníka a za úplatu (Kokeš et al., 1937).

Za doby Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939–1945 bylo v souvislosti s užíváním lesů občany a sběrem lesních plodů vydáno několik vyhlášek a nařízení, které omezovaly sběr i jejich využití.

Ve Vyhlášce č. 64, Českomoravského svazu zahradnicko-vinařského ze dne 7. července 1942, o úpravě sběru a odbytu lesních plodů a hub, byl povolen sběr pouze pro majitele tzv. sběračských průkazů. Ty vydával zdarma obecní úřad v barevném provedení, červené a bílé barvě. Červené pro osoby, které sbírají lesní plody a houby na prodej a bílé pro osoby, které sbírají tyto plody pro svou potřebu. Seznam všech průkazů musel být evidován majitelem lesa, navíc seznam červených musel obecní úřad zasílat do místně příslušných sběrů. Průkaz nepotřebovali majitelé lesa a jejich rodiny a výkonný lesní personál, pokud sbírali plody pro vlastní potřebu. Svazem byly vydávány také zelené průkazy pro členy mykologických organizací, učitele a osoby, které vedly kurzy poznávání hub. Tyto průkazy nemusely být majitelem lesa evidovány (Nové zákony a nařízení Protektorátu Čechy a Morava, 1942).

Pro rok 1943 bylo vydána Vyhláška ministerstva zemědělství a lesnictví č. 171/1943 ze dne 17. června 1943, o úpravě dodávky ovoce, zeleniny, lesních plodů a hub od pěstitelů přímo spotřebitelům, která nařizovala z důvodu zajištění zásobování obyvatelstva, majitelům červených sběračských průkazů, povinnou dodávku lesních plodů do sběrů. Dále byl majitelům lesů zakázán prodej lesních plodů, darování i jejich případná směna nebo jako protislužba (Nové zákony a nařízení Protektorátu Čechy a Morava, 1943).

Následovalo Nařízení říšského protektora o sběru lesních bobulových plodů, hub a divoké zeleniny ze dne 20. července 1943, platné od 25. července 1943, kterým byl upraven sběr lesních plodů a hub jak pro vlastní spotřebu, tak na výdělek. Vlastníci lesů a osoby oprávněné k jejich využívání byli povinni dovolit sběr, pokud lesní plody nesbírali sami nebo prostřednictvím třetí osoby. Dále byli oprávněni vybírat odškodné za kalendářní rok za vydání povolení a sběru. V závislosti na účelu sbíraných plodů bylo odškodné nejvýše 10 K k vlastní spotřebě pro rodinu, při sběru na výdělek 30 K za osobu, jestliže sbírala celá rodina, tak 30 K první osoba a další po 5 K, a pokud sbírala škola nebo organizace, tak 50 K za jednotku. Sběr byl povolen jen v měsících červenci, srpnu a září mezi 5.–17. hodinou (Nové zákony a nařízení Protektorátu Čechy a Morava, 1943).

Ještě v témže roce byly Vyhláškou č. 249/1943 ze dne 10. září zrušeny sběračské průkazy potřebné ke sběru lesních plodů a hub. Zůstalo ale v platnosti, že sběrači, kteří nesbírali lesní plody a houby pro vlastní potřebu, byli povinni hlásit se předem u příslušné místní sběrně a následně tam vše odevzdat (Vyhláška ministerstva zemědělství a lesnictví č. 249/1943 Sb. ze dne 10. září 1943, 1943).

Císařský patent, jako první ucelený lesní zákon, doplňovaný vyhláškami a nařízeními během 2. světové války, platil až do vydání zákona č. 166/1960 Sb., o lesích a lesním hospodářství, ze dne 17. listopadu 1960, platného od 1. 1. 1961.

V tomto zákoně, č. 166/1960 Sb., o lesích a lesním hospodářství v § 12, odst. 1 a 2 bylo již ustanovení o právech občanů k lesům. Bylo umožněno všem vstupovat do lesů a povoleno sbírat lesní plody i léčivé rostliny, pokud nebyl okresním národním výborem na určitou dobu zakázán vstup nebo omezení užívání lesa. Za lesní plodiny zde

byly považovány borůvky, jahody, maliny, ostružiny, brusinky, houby atd. Sbírat léčivé rostliny bylo umožněno pro domácí spotřebu nebo pro zpracovatelské podniky pro výrobu léčiv (Zásměta, Böhm, 1962).

Dalším zákonem, který nabyl účinnosti 1. 1. 1978, byl zákon č. 61/1977 Sb., Zákon o lesích, ze dne 26. října 1977, který ovšem vůbec neobsahoval právo obecného užívání lesa a s ním související sběr lesních plodů. Tato problematika byla upravena až v zákoně České národní rady č. 96/1977 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství, ze dne 20. prosince 1977.

Všeobecné užívání lesů bylo v zákoně č. 96/1977 Sb. upraveno § 16, kde občané mohli vstupovat na všechny lesní pozemky bez ohledu na vlastnictví nebo správu a sbírat lesní plodiny bez zvláštního povolení. Právo sběru lesních plodů se vztahovalo na všechny druhy lesních plodů, a to jak pro domácí potřebu, tak pro uvedení na trh. Toto ustanovení se však nevztahovalo na organizace, které bez povolení orgánu státní správy lesního hospodářství nesměly lesní plody sbírat (Šilar et al., 1980).

Po roce 1989 se změnou politických a společensko-ekonomických poměrů byla upravena právní úprava lesního hospodářství zákonem č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „lesní zákon“), ze dne 3. listopadu 1995, účinným ode dne 1. 1. 1996 a stále platným (Drobník, Dvořák, 2010).

4.2.2 Současné lesní právo a sběr lesních plodů

V současné době je v ČR právo obecného užívání lesa a sběru lesních plodů regulováno zákonem č. 289/1995 Sb. (lesní zákon) v § 19, odst.1, kde se uvádí, že: *„Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka nebo nájemce lesa a jeho zaměstnanců.“* Sběr lesních plodů není detailně specifikován, nezmiňuje se konkrétně zda zahrnuje také houby, ani neupřesňuje množství odpovídající vlastní potřebě (Drobník, Dvořák, 2010).

Mezi zakázané činnosti v lese patří dle § 20, odst. 1, písm. f) sběr lesních plodů způsobem poškozující les. Za tento způsob sběru je považován sběr borůvek hřebenem a u sběru hub by nemělo docházet k poškození podhoubí (Dvořák, 2022).

Při sběru lesních plodů nesmí docházet k poškození lesa, ať už materiálnímu na pozemcích a porostech, nebo ekologickému. Nejčastěji se poškození týká rostlin, ze kterých jsou plody získávány, zejména při použití mechanických pomůcek. Za poškození lesa se považuje i plošný sběr rostlin a bylin pro kulinářské, okrasné nebo jiné účely. Například sběr česneku medvědího, konvalinky vonné nebo bledule jarní je dokonce v rozporu s předpisy na ochranu přírody (Flora et al., 2022).

4.2.3 Vlastnictví lesa a sběr lesních plodů

V ČR je uzákoněno právo každého vstupovat do lesa bez ohledu na jeho vlastnictví. Výjimka se vztahuje na lesy nezbytné pro obranu státu, lesy v národních parcích, chráněných územích a ochranných pásmech, kde se vstup a užívání řídí jinými předpisy (Dvořák, 2022).

Lesním pozemkem, který je předmětem vlastnického práva, je PUPFL. Za PUPFL se považují „*lesní porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny za účelem obnovy, lesní průseky a nezpevněné lesní cesty, nejsou-li širší než 4 m a pozemky, na nichž byly lesní porosty dočasně odstraněny na základě rozhodnutí orgánu SSL*“ podle § 13 odst. 1 lesního zákona (Drobník, Dvořák, 2010).

Vlastnictví pozemku opravňuje jeho vlastníka k právu věc držet, užívat a požívat její plody a užitky a právo s věcí disponovat. Za určitých podmínek vyplývajících ze střetu vlastnického práva s jinými právními vztahy může být vlastník ve svých právech omezen a je povinen je respektovat. Omezení věcného práva lze považovat za věcné břemeno, kdy vlastník pozemku je povinen ve prospěch jiného něco trpět, něčeho se zdržet nebo něco konat (Průchová, 1996).

Právo obecného užívání lesů umožňuje všem fyzickým osobám vykonávat v lesích užívací právo, což je pohyb v lese a částečné požívací právo, ke kterému patří sběr lesních plodů. Toto právo omezuje vlastnické právo vlastníka lesa, který musí bezplatně strpět sběr lesních plodů návštěvníky (Flora et al., 2022).

V případě komerčního sběru pro uvedení lesních plodů na trh, je nutné s vlastníkem lesa uzavřít podle § 1261 občanského zákoníku smlouvu o služebnosti brání lesních plodů (Dvořák, 2022).

4.2.4 Omezení a přestupky při sběru lesních plodů

V rámci obecného užívání lesa zákon sice umožňuje sběr lesních plodů pro osobní potřebu, ale nedefinuje jasně, co přesně tato "osobní potřeba" znamená z hlediska množství. Pokud sběrači není prokázán sběr ke komerčnímu účelu, je toto omezení bez možnosti sankcionování (Drobník, Dvořák, 2010).

Omezení vstupu do lesa a jeho užívání upravuje lesní zákon § 19, odst. 4 a 5, kde orgán SSL na základě vydání opatření obecné povahy dočasně omezí nebo vyloučí vstup do lesa na dobu nejdéle 3 měsíců z důvodu ochrany lesa nebo zájmu ochrany zdraví nebo bezpečnosti fyzických osob a o další 3 měsíce ho může prodloužit (Dvořák, 2022).

Na dodržování povinností spojených s obecným užíváním lesů, podle § 19 a 20 lesního zákona, dohlíží lesní stráž, která je při své činnosti oprávněna udělovat pokuty na místě až do výše 10 000 Kč, u nezletilých osob do výše 2 500 Kč (Dvořák, 2022).

Přestupky fyzických osob v rámci obecného užívání lesa jsou vymezeny v lesním zákoně § 53, odst. 1, písm. e), kde se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že sbírá lesní plody způsobem poškozujícím les a za tento přestupek lze uložit pokutu do výše 5 000 Kč. Podnikající fyzické nebo právnické osobě lze za přestupek dle § 54, odst. 1 uložit pokutu až do výše 100 000 Kč (Flora et al., 2022).

Z pohledu Zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. (dále jen „ZOPK“) je zakázán sběr veškerých rostlin ve zvláště chráněných územích, což jsou CHKO, NP, NPR, PR, NPP a PP. Výjimku tvoří pouze NP, kde lze mimo klidová území sbírat lesní plody pro vlastní potřebu, pokud to není zakázáno návštěvním řádem (Vomáčka et al., 2018).

Fyzickým osobám lze za přestupky podle § 87, ZOPK udělit pokutu ve výši 10 000 Kč, 20 000 Kč nebo 100 000 Kč. Právnickým a podnikajícím fyzickým osobám

se uděluje pokuta podle § 88, ZOPK ve výši 1 000 000 Kč nebo 2 000 000 Kč dle závažnosti přestupku (Vomáčka et al., 2018).

4.3 Sběr hub a léčivých rostlin

Sběr hub a léčivých rostlin umožňuje využít bohatství přírody k našemu prospěchu. Tato činnost nejenže poskytuje možnost objevovat a sbírat delikatesy pro kulinářské účely, ale také umožňuje získat cenné suroviny pro léčebné účely. Sběr hub a léčivých rostlin se stává stále populárnějším tím, jak se lidé vrací k přírodním léčebným metodám a hledají způsoby, jak se propojit s přírodou. Při sběru je nezbytná schopnost rozeznat jednotlivé druhy hub a rostlin a rozlišovat mezi těmi, které jsou jedlé a léčivé a těmi, které jsou jedovaté nebo chráněné.

4.3.1 Sběr hub

Z výsledků dlouhodobých výzkumů patří houby mezi nejčastěji sbírané lesní plody. Sbírá je téměř 70 % domácností (Riedl et al., 2019).

Jak uvádí Kamenický (1937), sbírá se jen malý počet druhů, většinou hříby, lišky, ryzce, žampiony a smrže.

Hlavní zásada při sběru hub je sbírat jen bezpečně známé druhy, zdravé, nepřestárlé, bez většího poškození a ukládat je do vhodného obalu (viz Obrázek 2), kterým je například pevný košík (Hrdlička, Smotlacha, 1965).

Existují zvláště chráněné druhy, u kterých je zakázán sběr a ty jsou definovány v prováděcí Vyhlášce č. 395/1992 Sb., ministerstva životního prostředí ČR, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Z hub v kategorii kriticky ohrožených jsou to například hřib Sechterův (*Boletus fechtneri*), hřib královský (*Boletu regius*) a hřib moravský (*boletu s moravicus*) (Vyhláška č. 395/1992 Sb., 1992).

Dříve upravovala postup a způsob sběru čerstvých hub určených k prodeji nebo dalšímu zpracování, jejich balení, označování, skladování a dopravu oborová norma ČSN 48 0620 (ČSN 48 0620 HOUBY ČERSTVÉ, 1955).

V současnosti jsou požadavky na jakost prodávaných čerstvých i sušených hub upraveny Vyhláškou č. 397/2021 Sb., o požadavcích na konzervované ovoce a konzervovanou zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich a banány. V souladu s ustanovením § 13 je povoleno uvádět na trh pouze druhy hub, které jsou uvedeny v tabulkách 1 a 2 přílohy č. 15 této vyhlášky (Vyhláška č. 397/2021 Sb., o požadavcích na konzervované ovoce a konzervovanou zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich a banány). Tyto druhy hub jsou specifikovány v Příloze 1 BP.

Obrázek 2 – Houby v košíku

Zdroj: (Naše voda, 2018)

4.3.2 Sběr léčivých rostlin

V ČR je sbíráno přibližně 70 druhů léčivých rostlin a jejich četnost se mění podle poptávky zpracovatelů (Roček, 2015).

Simanov (2022) uvádí některé známé léčivé rostliny, které pocházejí se sběru v lesích, například:

- bez černý (*Sambucus nigra*) – květ, plody
- borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*) – list, plody
- brusinka (*Vaccinium vitis-idaea*) – list
- bříza bělokorá (*Betula pendula*) – list
- dobromysl obecná (*Origanum vulgare*) – nať
- dub (*Quercus robur*) – kůra
- hluchavka bílá (*Lamium album*) – květ
- hloh obecný (*Crataegus laevigata*) – list s květem, plod
- jahodník (*Fragaria vesca*) – list
- kontryhel obecný (*Alchemilla vulgaris*) – nať
- kopřiva (*Urtica dioica*) – list, nať
- lípa malolistá a velkolistá (*Tilia cordata*; *T. platyphyllos*) - květ
- maliník obecný (*Rubus idaeus*) – list
- světlík lékařský (*Euphrasia officinalis*) – nať
- třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum*) – nať
- vlašovičnick větší (*Chelidonium majus*) – nať
- zlatobýl obecný (*Solidago virgaurea*) – nať

Obsah účinných látek v rostlině se během roku mění, proto je při sběru vhodné brát v úvahu i doporučenou dobu sběru. Nať a list se sbírají zpravidla před květem rostliny, kůra časně na jaře a kořen před ukončením vegetace (Simanov, 2022).

Sbírají se jen ty rostliny nebo jejich části, které jsou bezpečně známy, jsou zdravé a nepoškozené. Nesmí se vytrhávat i s kořeny, pokud se sbírají jen nadzemní části. Je nutné sbírat je šetrně a na místě většího výskytu ponechat některé rostliny nedotčené pro další rozmnožování. Všechny léčivé rostliny je vhodné sbírat jen za suchých dnů a před vlastním sušením ještě přebrat a odstranit nežádoucí příměsi (Blažek et al., 1952).

Důležitým procesem je sušení, kterým se ovlivňuje kvalita drogy obsažené v rostlině. Nasbírané části rostlin se suší rozprostřené v tenkých vrstvách na papírech nebo tkaninách a v prostorách dobře větratelných přírodní cestou. Pokud se musí použít umělý zdroj tepla, suší se rostliny při teplotě do 40°C. Správně usušená rostlina se při ohnutí láme ve všech částech (Vaňková, Guth, 1984).

Usušené rostliny se uskladňují v dobře uzavřených nádobách v suchém prostředí. Při zasílání do výkupu je nutné rostliny balit do papírových, případně jutových pytlů, převázaných motouzem (Vaňková, Guth, 1984).

5 Aplikační část

Pro podnikání v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů je nutné mít povolení od příslušných orgánů a dodržovat zákony a požadavky v oblasti ochrany přírody a životního prostředí. Trh s lesními plody v ČR je poměrně rozmanitý a zahrnuje mnoho různých druhů produktů. Mezi nejčastěji vykupované a prodávané lesní plody patří houby, borůvky, ostružiny, maliny, brusinky a léčivé rostliny. Tyto produkty se často prodávají na trzích, farmářských trzích, ve specializovaných obchodech a také online v e-shopech.

5.1 Podnikání v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů

Pro podnikání v oblasti obchodu s lesními plody je nezbytné dodržovat několik právních předpisů. Pro zahájení činnosti je klíčový zákon o živnostenském podnikání a zákon o daních z příjmů. Další důležité normy se týkají potravin, dozoru, ochrany veřejného zdraví, majetkových práv a trestního práva v případě ohrožení zdraví závadnými potravinami. Kromě toho existují vyhlášky upravující požadavky na zpracování, uskladnění, balení a označování potravin.

5.1.1 Právní a podnikatelské podmínky pro subjekty v oblasti výkupu a prodeje

Právní podmínky pro výkup a prodej se liší podle toho, zda se jedná o fyzickou osobu nepodnikající, podnikající nebo o právnickou osobu. Každá z těchto osob, která uvádí do oběhu potraviny, musí myslet na to, že je zodpovědná za jejich zdravotní nezávadnost.

Podle § 3, odst. 8 zákona č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o potravinách a tabákových výrobcích (dále jen „zákon o potravinách“) musí všechny

osoby, které chtějí uvádět volně rostoucí jedlé houby do oběhu za účelem jejich prodeje spotřebiteli nebo k dalšímu zpracování pro potravinářské účely, vlastnit osvědčení o znalosti hub, které prokazuje jejich odbornou způsobilost. Podmínky pro získání tohoto osvědčení jsou uvedeny v § 3, odst. 9 až 11: „(9) Osvědčení prokazující znalost hub vydávají krajské hygienické stanice na základě úspěšného složení zkoušky ze znalosti hub. Za vydání osvědčení platí žadatel správní poplatek.

(10) Ke zkoušce ze znalosti hub se může přihlásit jen osoba zletilá, mající osvědčení o zdravotní způsobilosti k této činnosti. Zdravotní způsobilost osvědčuje registrující poskytovatel zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství; součástí vyšetření je odborné vyšetření zraku.

(11) Platnost osvědčení prokazující znalost hub zaniká

a) po uplynutí 10 let ode dne jeho vydání u osob ve věku do 60 let,

b) po uplynutí 5 let ode dne jeho vydání u osob ve věku od 60 do 65 let,

c) po uplynutí 2 let ode dne jeho vydání u osob starších 65 let“ (Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů).

Další podrobnosti k získání tohoto osvědčení stanovuje Vyhláška č. 475/2002 Sb., vyhláška, kterou se stanoví rozsah znalostí pro získání osvědčení prokazujícího znalost hub, způsob zkoušek, jakož i náležitosti žádosti a osvědčení (Vyhláška č. 475/2002 Sb. o zkoušce znalosti hub).

Co se týká sběru léčivých rostlin a jejich uvedení na trh, nejsou požadovány žádné osvědčení ani odborná způsobilost.

Léčivé rostliny, zpracovávané pro potravinářské účely, podléhají požadavkům, které vymezuje Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů. Použití rostlin v kosmetice je definováno v Nařízení EU č. 1223/2009 o kosmetických prostředcích a výrobu kosmetických přípravků řeší zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo zemědělství, 2021).

Kontrolním orgánem v této oblasti je Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která kontroluje zemědělské výrobky, potraviny nebo tabákové výrobky, a rovněž předměty a materiály přicházející do styku s potravinami. V rámci stanovených kompetencí kontroluje uvádění na trh, tedy mimo jiné výrobu, uchování, přepravu i prodej (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 2023).

Ministerstvo zemědělství (2021) v situační a výhledové zprávě LAKR dále uvádí, že „Zpracovatelé léčivých rostlin pro farmaceutický průmysl si mohou na základě evropských předpisů tvořit vlastní podnikové normy. Kvalitu u zpracovatelů, pokud jsou výrobky registrovány jako léčiva, kontroluje Státní úřad pro kontrolu léčiv (SÚKL)“.

Subjekty v oblasti výkupu a prodeje hub a léčivých rostlin musí dodržovat příslušné hygienické normy a postupy. To se týká správného skladování, manipulace s produkty a zajištění jejich čerstvosti a kvality.

FO nebo PO, která chce zahájit činnost v potravinářství na území ČR, musí dle Státní zemědělské a potravinářské inspekce (2023) splňovat zejména následující požadavky:

1) Vybavení provozovny – ochrana před vniknutím škůdců, dodržování hygieny a povinnost zavedení postupu založeného na Systému analýzy rizika a stanovení kritických kontrolních bodů (HACCP) nebo vlastní příručka správné praxe, jak je konkrétně v provozovně zabezpečena zdravotní nezávadnost finálního produktu.

2) Bezpečnost potravin – základním hygienickým předpisem, který stanovuje obecné hygienické požadavky vztahující se na všechny fáze výroby, zpracování a distribuci potravin je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin.

3) Sledovatelnost – provozovatel musí zajistit, aby ve všech fázích výroby a uvádění na trh byla zajištěna sledovatelnost doložením původu všech použitých surovin a další distribuce (např. fakturami, dodacími listy).

3) Označování – musí zajistit uvedení a přesnost uváděných informací pro spotřebitele v souladu s platnými právními předpisy, kterými jsou Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, zejména čl. 7 a 9; Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách, zejména § 6–9b a Vyhláška č. 417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin.

Na houby volně rostoucí se evropský předpis nevztahuje, označování a požadavky na jakost se řídí Vyhláškou č. 397/2021 Sb. o požadavcích na konzervované ovoce a konzervovanou zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich a banány, kde má prodávající povinnost uvést český název hub, datum sběru a dobu použitelnosti.

4) Ohlášení nebo registrace činnosti u dozorového orgánu, kterým je SZPI nebo KHS, a to podle charakteru činnosti, kterou provozuje. Oznámení se zasílá nejpozději v den zahájení činnosti příslušnému krajskému inspektorátu SZPI nebo KHS (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 2023).

5.1.2 Fyzická osoba nepodnikající

FO nepodnikající, která si chce sběrem hub nebo léčivých rostlin pouze příležitostně přivydělat, musí mít dle § 1261 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník povolení od majitele lesa, pokud nesbírá na svém pozemku. Dále musí dobře znát všechny sbírané druhy a při sběru hub musí mít zkoušku ze znalosti hub.

V případě, že přivýdělek přesáhne za rok částku 50 000 Kč, musí tato osoba podle § 10, odst. 1, písm. a) Zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů podat daňové přiznání a tento příjem zdanit (Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů).

5.1.3 Podnikající fyzická a právnická osoba

FO podnikající a PO musí dle Zákona č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání splňovat všeobecné podmínky, což jsou plná svéprávnost a bezúhonnost. Dále u podnikatele nesmí trvat žádná z překážek uvedených v § 8, týkající se soudem či jiným správním orgánem uloženým trestem nebo sankcí zákazu činnosti provozování živnosti v oboru nebo v příbuzném oboru. Zvláštní podmínky (odborná způsobilost) pro provozování živnosti nejsou požadovány, jelikož sběr hub a rostlin, následné zpracování

a obchodování s nimi se řadí do živnosti ohlašovací volné (Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon).

Předmětem tohoto podnikání je: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Příloha č. 4 k nařízení vlády č. 278/2008 Sb. obsahuje seznam Obsahových náplní podle jednotlivých činností, kde sběr hub a rostlin patří do oboru činnosti „1. *Poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost*“,

jejich zpracování a obchod s nimi patří do oboru činnosti:

„7. *Výroba potravinářských a škrobářských výrobků*
17. *Výroba chemických látek a chemických směsí nebo předmětů a kosmetických přípravků*
48. *Velkoobchod a maloobchod*
52. *Skladování, balení zboží, manipulace s nákladem a technické činnosti v dopravě*“
(Nařízení vlády č. 278/2008 Sb. o obsahových náplních jednotlivých živností).

Povolení od majitele lesa ke sběru hub nebo léčivých rostlin pro uvádění na trh musí mít dle § 1261 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, i každá FO podnikající a PO, pokud nesbírají na svém pozemku nebo na pozemku, který právnické osobě patří (Eliáš, Svatoš, c2022).

Všechny podnikající FO a PO jsou povinny si na základě zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zřídit datové schránky (Portál veřejné správy, 2023).

5.1.4 Vstup do podnikání – fyzická osoba

Pokud FO podniká v rámci živnostenského zákona, je to osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ) neboli živnostník. Podniká na základě živnostenského oprávnění, které vzniká dnem ohlášení živnosti na živnostenském úřadu a zaplacením správního poplatku ve výši 1 000,- Kč. Následně má podnikatel povinnost oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti své zdravotní pojišťovně, České správě sociálního zabezpečení a přihlásit se u příslušného správce daně k registraci daně z příjmu, případně dalším daním. S ohlášením živnosti souvisí i další úkony vůči živnostenskému úřadu, a to oznámení o zahájení provozování živnosti v provozovně. Všechna tato oznámení lze podat současně na živnostenském úřadě v rámci CRM (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2023).

5.1.5 Vstup do podnikání – právnická osoba

Provozovat živnost mohou pouze PO, u kterých to zákon nevyklučuje (obchodní korporace). PO může učinit podání ve věci ohlášení živnosti kdykoli po svém založení a zaplacení správního poplatku ve výši 1 000,- Kč. Živnostenské oprávnění vzniká ale až v okamžiku vzniku PO, což je dnem zápisu do obchodního rejstříku. V ohlášení PO uvádí provozovnu nebo provozovny, ve kterých bude provozování živnosti zahájeno (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2023).

Daňová registrace na finančním úřadě je povinná do 15 dnů po vzniku živnostenského oprávnění. Povinná je registrace k dani z příjmů PO, ostatní daně podle

rozsahu podnikání. V případě zaměstnanců vzniká ohlašovací povinnost zaměstnavatele vůči ZP svých zaměstnanců a vůči ČSSZ, a to do 8 dnů od nástupu zaměstnance do pracovního poměru (Finanční správa ČR, 2023).

5.1.6 Přehled potřebných povolení

Tabulka 1 - Přehled povolení

	Fyzická osoba nepodnikající	Fyzická osoba podnikající	Právnícká osoba
Povolení vlastníka lesa	ANO	ANO	ANO
Osvědčení o znalosti hub	ANO	ANO	ANO
Osvědčení o znalosti léčivých rostlin	NE	NE	NE
Živnostenský list	NE	ANO	ANO
Ohlášení provozovny ŽÚ	NE	ANO	ANO
Ohlášení SZPI	ANO	ANO	ANO
Ohlášení KHS	NE	ANO	ANO
Ohlášení ZP	NE*	ANO	ANO
Ohlášení ČSSZ	NE*	ANO	ANO
Daň z příjmu	NE*	ANO	ANO
Zřízení datové schránky	NE	ANO	ANO
* jen v případě, že roční příjem z příležitostného prodeje nepřesáhne částku 50 000 Kč			

Zdroj: vlastní zpracování autor

5.2 Analýza cenového vývoje výkupů hub a léčivých rostlin od roku 2020

Výkupci stanovují ceny za jednotlivé druhy hub a léčivých rostlin na základě tržní poptávky, dostupnosti a kvality. Ceny se mohou lišit v závislosti na regionu, sezóně a místních faktorech.

5.2.1 Cenový vývoj hub

Stálý ceník výkupu hub nelze stanovit. Ceny hub jsou velice dynamickou záležitostí, která závisí na momentální poptávce, místu sběru a jakosti nasbíraných hub. Obvykle se ceny stanovují na daný týden, můžou se ovšem měnit i ze dne na den, podle aktuální situace. Výkupny obvykle platí vyšší cenu za čerstvé a nepoškozené houby. Naopak, pokud jsou houby poškozené, staré nebo nedostatečně očištěné, může se to projevit na jejich ceně nebo i odmítnutí výkupu.

Mezi nejčastěji vykupované druhy lesních hub v ČR patří lišky, hříby a křemenáče. Vykupují se houby čerstvé i sušené.

Pro potřeby BP jsem oslovila celkem 9 subjektů zabývajících se výkupem lesních hub. Odpověděl mi pouze majitel jedné firmy z jihočeského kraje, který mi vysvětlil současnou situaci na trhu s houbami v ČR. Ceny mi odmítl poskytnout z důvodu, že sdílení svých cenových informací by mohlo vést k narušení trhu nebo ke ztrátě konkurenční výhody, jelikož v oblasti obchodování s houbami na trhu v ČR si konkurují nejvíce 3 firmy. Ostatní subjekty jsou jen drobní výkupci, kteří houby vykupují pro tyto firmy, nebo jsou přímo navázáni na prodej do zahraničí. Proto všechny ceny, které jsou uvedeny v Tabulce 2, byly vyhledány na internetových nebo facebookových stránkách uvedených firem.

Firmy své ceny poskytují pouze v době výkupu v aktuální den po telefonické domluvě, ale i tak není cena zaručena, dokud výkupce nevidí houby osobně pro posouzení jakosti.

Tabulka 2 - Výkupní ceny čerstvých hub

Vykupovatel	Miroslav Giertl		Holoubek a pravnucci		Via Delicia		Houby Potocký		Pavel Bogner	
	min. cena (Kč/kg)	max. cena (Kč/kg)	min. cena (Kč/kg)	max. cena (Kč/kg)	min. cena (Kč/kg)	max. cena (Kč/kg)	min. cena (Kč/kg)	max. cena (Kč/kg)	min. cena (Kč/kg)	max. cena (Kč/kg)
Liška obecná			30,-	600,-		170,-		150,-	80,-	120,-
Hříby	100,-	300,-	30,-	600,-		150,-	50,-	270,-	120,-	270,-
Křemenáče			30,-	600,-					50,-	70,-

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat firem; (Miroslav Giertl, 2023), (Holoubek & pravnucci s.r.o., 2022), (Via Delicia, 2023), (Houby Potocký, 2023), (Pavel Bogner, 2023)

Ceny se dále liší v závislosti na jakosti a aktuální poptávce po daném druhu hub, proto některé firmy uvádějí pouze maximální výkupní cenu a aktuální cenu stanovují vždy až na místě po prohlídce donesených hub.

Cenový vývoj v Tabulce 2 ukazuje rozpětí minimálních a maximálních cen za kilogram jednotlivých druhů hub u různých výkupců. Druh houby, kde není uvedena žádná částka, daný subjekt nevykupuje. Výkupci se liší v cenách, které nabízejí za stejný druh hub. Například u lišky obecné se minimální cena pohybuje od 30 Kč, zatímco maximální cena se liší od 120 Kč až po 600 Kč. V případě hřibů je rozpětí cen ještě větší s minimálními cenami od 30 Kč až po 120 Kč a maximálními cenami od 150 Kč až po 600 Kč. U křemenáčů s minimálními cenami od 30 Kč a maximálními cenami od 70 Kč až po 600 Kč rozpětí cen naznačuje, že tyto houby nemusí být příliš populární nebo dostupné.

Celkově lze říci, že se ceny pohybují v rozmezí od 30 Kč do 600 Kč za kilogram čerstvých hub, přičemž u některých druhů hub a výkupců jsou ceny stabilnější, zatímco jiní mají větší rozpětí mezi minimálními a maximálními cenami.

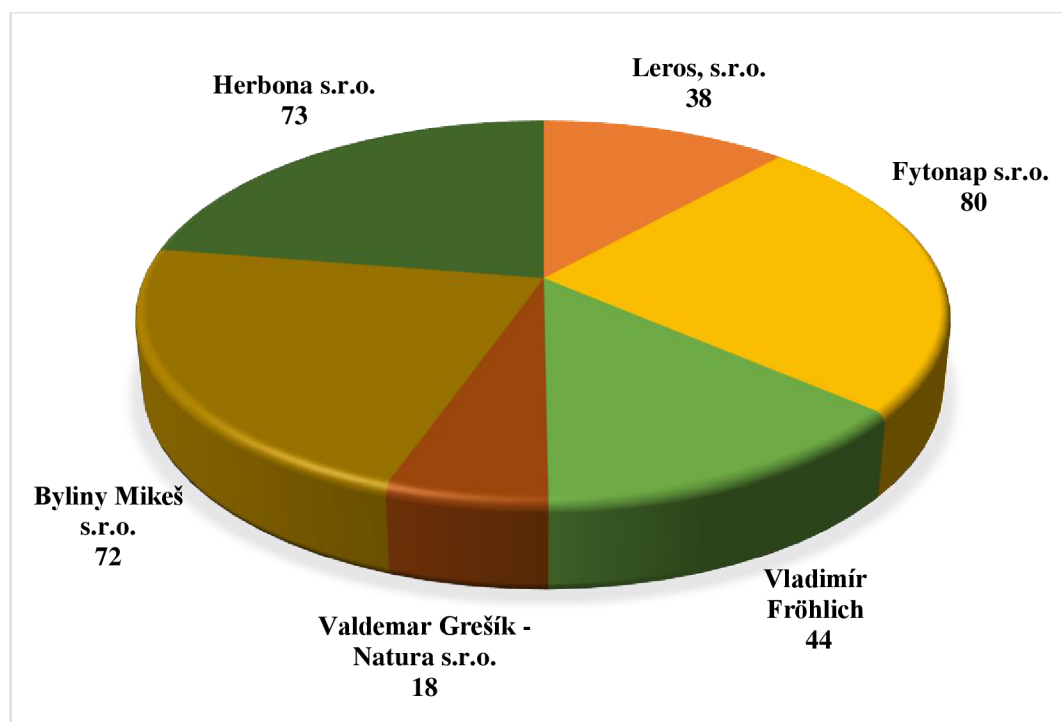
5.2.2 Cenový vývoj léčivých rostlin

Pro potřeby BP jsem oslovila celkem 8 firem zabývajících se výkupem léčivých rostlin v ČR. Ceníky pro roky 2020–2023 mi poskytly firmy Leros, s.r.o., Vladimír Fröhlich, Fytonap s.r.o. a Valdemar Grešík – Natura s.r.o. Firma Herbona s.r.o. mě odkázala jen na aktuální ceník pro rok 2023, firma Byliny Mikeš s.r.o. na ceníky let 2022 a 2023. Další dvě oslovené firmy mi neodpověděly.

Firmy vykupují léčivé rostliny sbírané i pěstované. Rostliny musí být v dokonale suchém stavu a původní barvě, aby mohly být vykoupeny v 1. jakosti. Cena za 2. jakost je o 20–40 % nižší a špatně usušené, znečištěné nebo hmyzem napadené rostliny jsou bez náhrady zlikvidovány. Některé firmy uvádí minimální množství výkupu v kg nebo v celkové hodnotě zásilky. Rostliny lze do výkupu posílat poštou nebo dodat osobně. V návaznosti na poptávku může být výkup některých druhů pozastaven nebo ukončen.

Pro porovnání cenového vývoje se v BP zabývám pouze léčivými rostlinami sbíranými ve volné přírodě, ne záměrně pěstovanými.

Graf 1 – Počet druhů vykupovaných rostlin v roce 2023

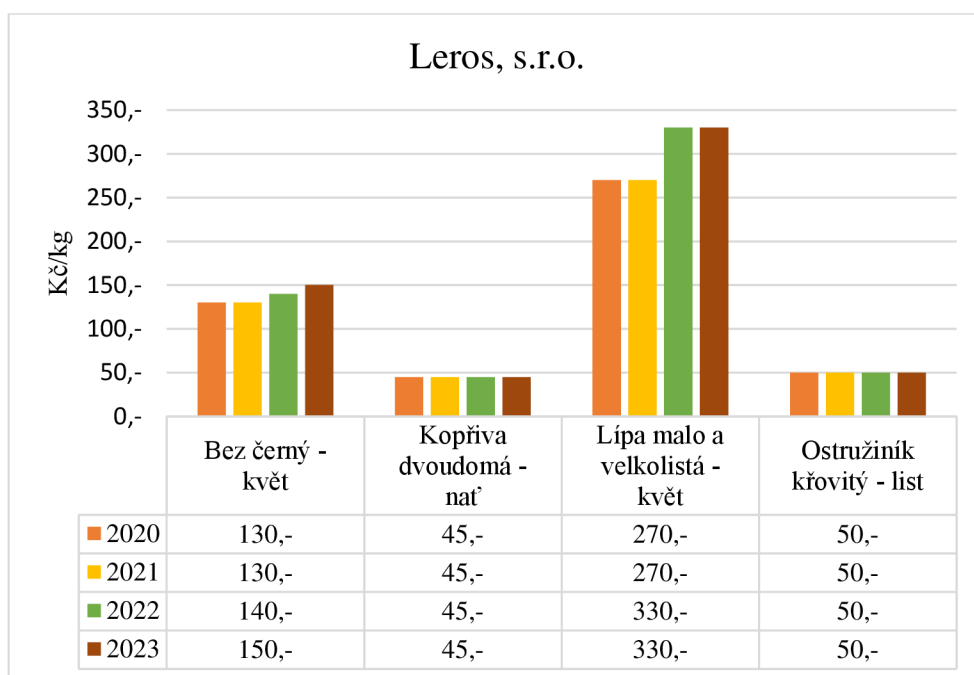
Zdroj: graf sestavil autor z dat uvedených firem; (Leros, s.r.o., 2023), (Fytonap s.r.o., 2023), (Vladimír Fröhlich, 2023), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2023), (Byliny Mikeš s.r.o., 2023), (Herbona s.r.o., 2023)

Graf 1 obsahuje informace o počtu vykupovaných druhů léčivých rostlin různými subjekty. Celkem je vykupováno 92 druhů rostlin uvedených v Příloze 2. Největší počet rostlin vykupuje firma Fytonap s.r.o., a to 80 druhů. Na druhém místě je firma Herbona s.r.o. se 73 druhy a následuje firma Byliny Mikeš s.r.o. se 72 druhy. Další firmy, které se zabývají vykupováním léčivých rostlin jsou Vladimír Fröhlich se 44 druhy, Leros, s.r.o. s 38 druhy a Valdemar Grešík – Natura s.r.o. s 18 druhy.

Tabulky v Přílohách 3–8 poskytují informace o výkupních cenách léčivých rostlin v letech 2020–2023. Zdá se, že ceny jsou poměrně stabilní nebo mírně rostoucí. Některé druhy rostlin vykazují absenci výkupu v různých letech.

Z ceníků firem Leros, s.r.o., Fytonap s.r.o., Vladimír Fröhlich a Valdemar Grešík – Natura s.r.o. uvedených v Přílohách 3–6, byly pro porovnání cenového vývoje výkupů v letech 2020–2023 vybrány vždy čtyři druhy lesních léčivých rostlin, bez černý – květ, kopřiva dvoudomá – nať, lípa malo a velkolistá – květ a ostružiník křovitý – list. Je zajímavé, že firma Valdemar Grešík – Natura s.r.o. vůbec nevykupuje kopřivu dvoudomou a pro cenový vývoj byl jako čtvrtý druh vybrán hloh obecný – květ.

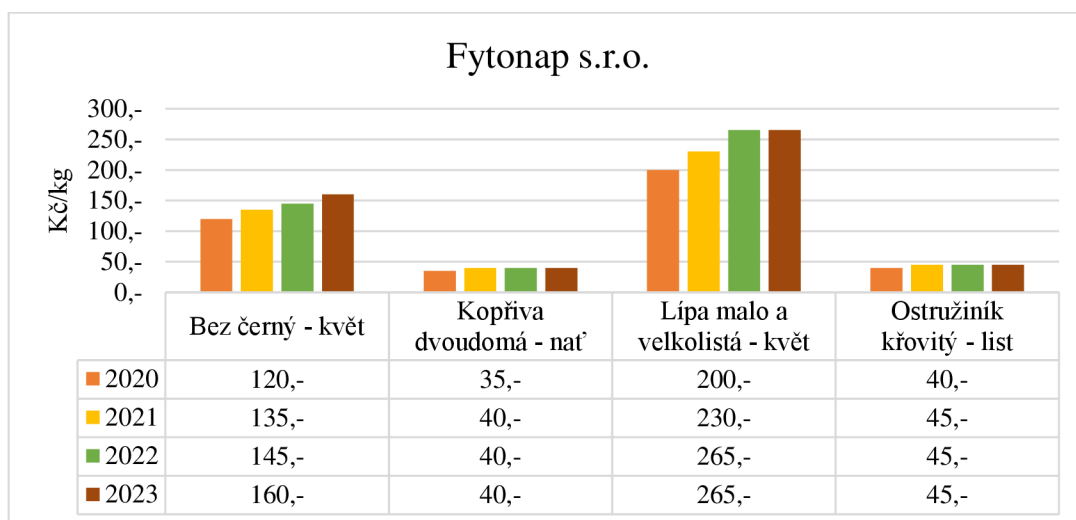
Graf 2 - Cenový vývoj výkupů Leros, s.r.o.

Zdroj: graf sestavil autor z dat Leros, s.r.o.; (Leros, s.r.o., 2020–2022), (Leros, s.r.o., 2023)

Graf 2 poskytuje přehled o cenovém vývoji vybraných rostlin vykupovaných společností Leros, s.r.o. v letech 2020–2023. Ceny jsou uvedeny za kilogram usušené rostliny. Bez černý zažíval postupný nárůst ceny, kdy v roce 2020 byla cena 130 Kč a postupně se zvyšovala až na 150 Kč v roce 2023. Lípa malo a velkolistá také zažívala vyšší nárůst ceny. V roce 2020 byla cena 270 Kč a od roku 2022 se zvýšila na 330 Kč. Kopřiva dvoudomá se držela stabilní na hodnotě 45 Kč po celé období a ostružiník křovitý se taktéž držel konstantní hodnoty 50 Kč.

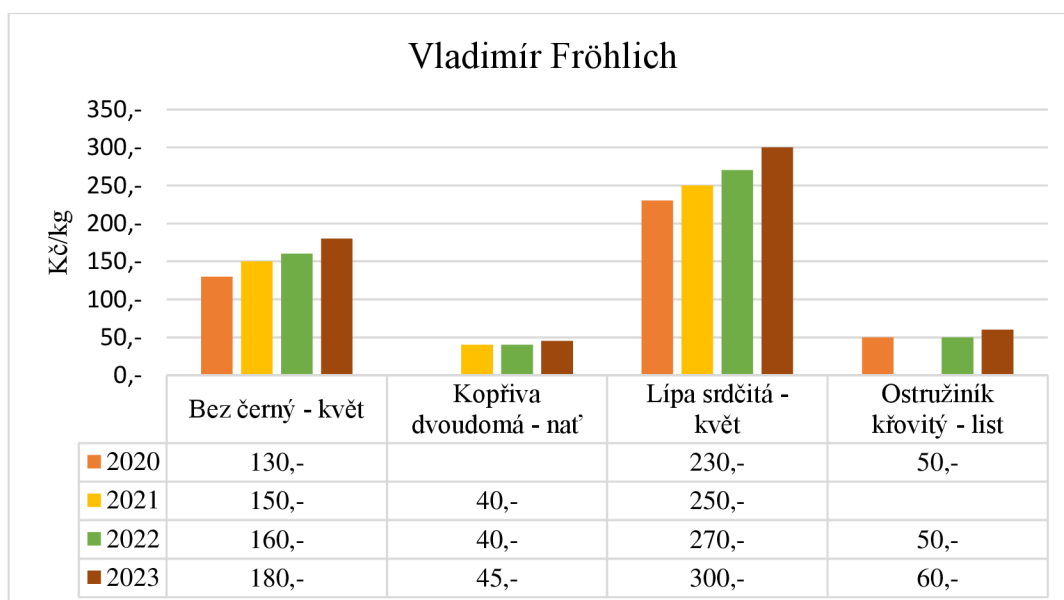
Graf 3 - Cenový vývoj výkupů Fytonap s.r.o.

Zdroj: graf sestavil autor z dat Fytonap s.r.o.; (Fytonap s.r.o., 2020–2022), (Fytonap s.r.o., 2023)

Graf 3 poskytuje přehled o cenovém vývoji vybraných rostlin vykupovaných společností Fytonap s.r.o. v letech 2020–2023. Ceny jsou uvedeny za kilogram usušené rostliny. U bezu černého postupně narůstala cena ze 120 Kč v roce 2020 až na 160 Kč v roce 2023. Největší nárůst ceny zaznamenala lípa malo a velkolistá. V roce 2020 byla cena 200 Kč a postupně se zvyšovala na 265 Kč v roce 2023. Kopřiva dvoudomá a ostružiník křovitý měly stabilní cenu od roku 2021.

Graf 4 - Cenový vývoj výkupů Vladimír Fröhlich

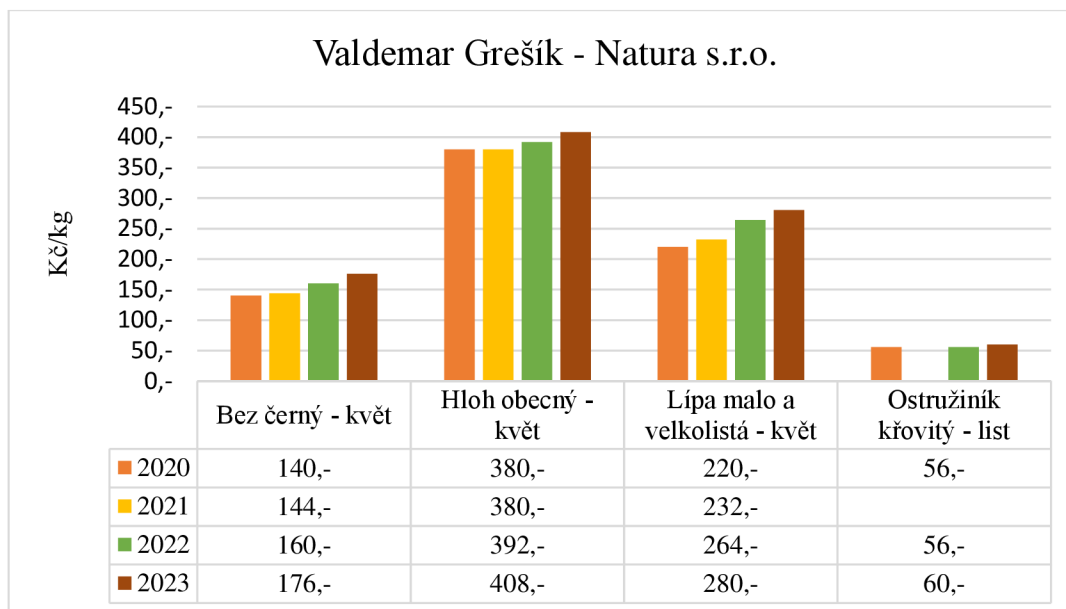

Zdroj: graf sestavil autor z dat V. Fröhlich; (Vladimír Fröhlich, 2020–2022), (Vladimír Fröhlich, 2023)

Graf 4 poskytuje přehled o cenovém vývoji vybraných rostlin ve firmě Vladimír Fröhlich v letech 2020–2023. Ceny jsou uvedeny za kilogram usušené rostliny. Bez černý zaznamenal postupný nárůst ceny. V roce 2020 byla cena 130 Kč a postupně se zvyšovala na 180 Kč v roce 2023. Kopřiva dvoudomá se v roce 2020 vůbec nevykupovala. Začala

s cenou 40 Kč v roce 2021 a v roce 2023 se cena zvýšila na 45 Kč. Největší nárůst ceny byl u lípy srdčité, u které se cena zvyšovala z 230 Kč postupně na 300 Kč v roce 2023. Ostružiník křovitý začínal s cenou 50 Kč v roce 2020, v následujícím roce se nevykupoval a od roku 2023 se cena zvýšila na 60 Kč.

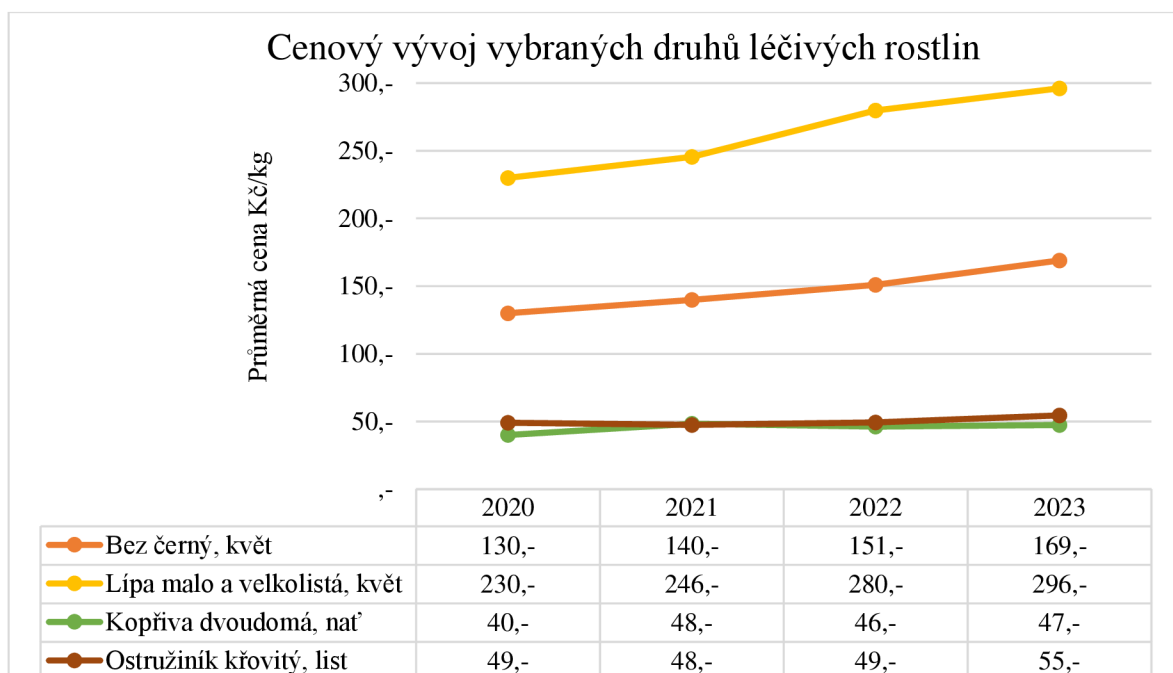
Graf 5 - Cenový vývoj výkupů Valdemar Grešík – Natura s.r.o.

Zdroj: graf sestavil autor z dat V. Grešík; (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2020–2022), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2023)

Graf 5 poskytuje přehled o cenovém vývoji vybraných vykupovaných rostlin ve společnosti Valdemar Grešík – Natura s.r.o. v letech 2020–2023. Ceny jsou uvedeny za kilogram usušené rostliny. Cena bezu černého se zvyšovala ze 140 Kč v roce 2020 postupně až na cenu 176 Kč v roce 2023. Hloh obecný se držel konstantní hodnoty 380 Kč v roce 2020 a 2021, poté mírně narůstal až na cenu 408 Kč. Lípa malo a velkolistá měla nejvyšší nárůst ceny. V roce 2020 byla cena 220 Kč a v následujících letech se postupně zvyšovala až na 280 Kč. Ostružiník křovitý začínal na ceně 56 Kč v roce 2020. V roce 2021 se nevykupoval a v následujících letech se cena zvýšila z 56 Kč v roce 2022 na 60 Kč v roce 2023.

Graf 6 – Cenový vývoj vybraných druhů léčivých rostlin v letech 2020–2023

Zdroj: graf sestavil autor z dat uvedených firem; (Leros, s.r.o., 2020–2022), (Fytonap s.r.o., 2020–2022), (Vladimír Fröhlich, 2020–2022), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2020–2022), (Byliny Mikeš s.r.o., 2022), (Leros, s.r.o., 2023), (Fytonap s.r.o., 2023), (Vladimír Fröhlich, 2023), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2023), (Byliny Mikeš s.r.o., 2023), (Herbona s.r.o., 2023)

Graf 6 zobrazuje vývoj průměrné ceny za kilogram vybraných druhů léčivých rostlin vykupovaných v letech 2020–2023, a to květu bezu černého, květu lípy malo a velkolisté, natě kopřivy dvoudomé a listu ostružiníku křovitého. Průměrné ceny byly spočítány z ceníků v Přílohách 3–8.

Jednotlivé křivky ukazují, že ceny těchto rostlin během sledovaného období postupně rostly. Konkrétně cena za květ lípy malo a velkolisté od roku 2020 výrazně vzrostla o 66 Kč/kg, což může být zajímavé pro sběrače specializující se na tuto rostlinu. Cena květu černého bezu vzrostla během těchto let o celkem 39 Kč/kg, což je také poměrně velký nárůst. Na druhou stranu ceny listu ostružiníku křovitého a natě kopřivy dvoudomé zůstaly relativně stabilní.

Tabulka 3 - Ceník léčivých rostlin pro rok 2023, které shodně vykupují uvedené firmy

Název rostliny	Sbíraná část	Leros, s.r.o.	Fytonap s.r.o.	Vladimír Fröhlich	Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	Byliny Mikeš s.r.o.	Herbona s.r.o.
Bez černý	květ	150,-	160,-	180,-	176,-	170,-	178,-
Bez černý	plod	100,-	110,-	160,-	156,-	120,-	154,-
Divizna velkokvětá	květ	440,-	500,-	420,-	376,-	500,-	442,-
Heřmánek lékařský	květ	180,-	180,-	200,-	192,-	200,-	194,-
Chrupa polní	květ	180,-	190,-	245,-	236,-	200,-	240,-
Jahodník lesní	list	75,-	90,-	100,-	96,-	100,-	98,-
Jeřáb obecný	plod	75,-	75,-	100,-	96,-	80,-	98,-
Jetel luční červený	květ bez palistů	150,-	230,-	310,-	304,-	250,-	308,-
Lípa malo a velkolistá	květ	330,-	265,-	300,-	280,-	270,-	332,-
Ostružiník křovitý	list	50,-	45,-	60,-	60,-	50,-	62,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat uvedených firem; (Leros, s.r.o., 2023), (Fytonap s.r.o., 2023), (Vladimír Fröhlich, 2023), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2023), (Byliny Mikeš s.r.o., 2023), (Herbona s.r.o., 2023)

Tabulka 3 obsahuje ceník léčivých rostlin pro rok 2023, které shodně vykupují uvedené firmy. Každá rostlina má uvedenou sbíranou část (květ, plod, list) a cenu, za kterou ji daná firma vykupuje. Jsou zde vidět menší i větší rozdíly výkupních cen u stejných druhů rostlin.

Například firma Leros, s.r.o. vykupuje květ bez černého za 150 Kč/kg, zatímco firma Vladimír Fröhlich vykupuje stejnou rostlinu za 180 Kč/kg. U divizny velkokvěté firma Fytonap s.r.o. a Byliny Mikeš s.r.o. nabízejí cenu 500 Kč/kg, což je nejvyšší cena mezi všemi firmami, na druhé straně firma Valdemar Grešík – Natura s.r.o. nabízí za stejnou rostlinu nejnižší cenu 376 Kč/kg.

Nejmenší rozdíly výkupních cen všech firem jsou u jahodníku lesního, ostružiníku křovitého a heřmánku lékařského.

5.2.3 Faktory ovlivňující ceny hub a léčivých rostlin

Ceny hub a léčivých rostlin jsou ovlivňovány různými faktory, jako například:

a) dostupnost - pokud je určitý druh vzácný nebo obtížně dostupný, jeho cena může být vyšší. Pokud je druh hojný a snadno dostupný, cena může být nižší.

b) sezónnost – jsou k dispozici pouze v určitém období roku. V období, kdy je daný druh hojný, může být cena nižší. Naopak mimo sezónu, kdy je daný druh obtížněji dostupný, může cena stoupat.

c) poptávka – pokud je určitý druh populární a žádaný, jeho cena bývá zpravidla vyšší. Jestliže je daná houba považována za delikatesu v gastronomii nebo je daná rostlina známá pro své neobyčejně léčivé účinky, může být vyšší poptávka a tím i její cena.

d) kvalita a stav – čerstvost, správné zpracování a skladování. Kvalitní, dobře zpracované a uchované suroviny mají obvykle vyšší hodnotu.

e) lokalita – v závislosti na geografické lokalitě se mohou v různých regionech vyskytovat odlišné druhy.

f) zákony a regulace – některé druhy hub a léčivých rostlin mohou být chráněné zákonem nebo může být v určitých oblastech zakázán jejich sběr. To může ovlivnit dostupnost a následně i ceny.

5.3 Databáze subjektů, které se významně specializují na výkup hub a léčivých rostlin v ČR

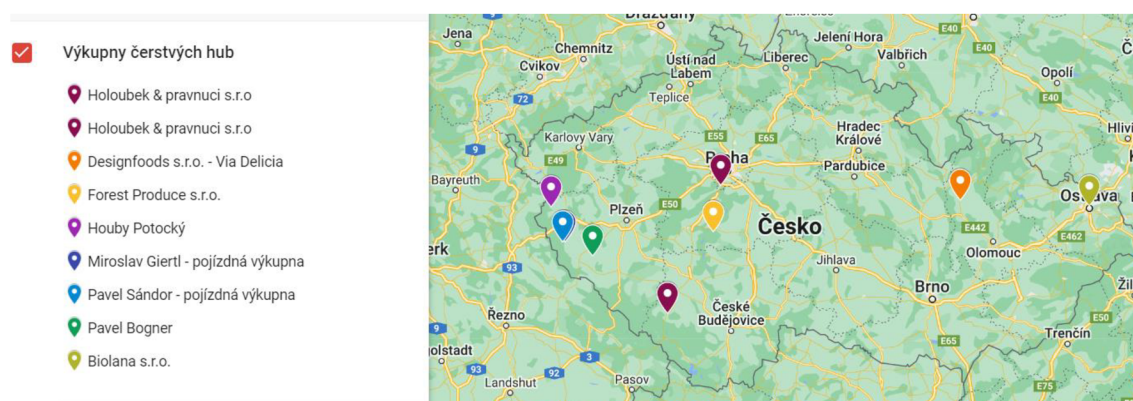
Přehled současných subjektů a jejich provozoven na území ČR zabývajících se výkupem hub a léčivých rostlin je zpracován do interaktivní mapy se základními informacemi, jako je adresa, telefon, e-mail, webové stránky a doba výkupu.

Zdrojem mapového podkladu je mapa Google Maps vytvořená pomocí služby Moje mapy Google. Jednotlivé firmy jsou vizuálně rozlišeny pomocí grafického zobrazení barevných ikon. K umístování ikon s příslušnou výkupnou jsou použity adresy provozoven. Výkupny je možné vyhledávat v seznamu subjektů po levé straně, nebo kliknutím na ikonu přímo v mapě, kdy se poté informace k vybranému subjektu zobrazí také na levé straně. Ukázky náhledu mapy zobrazují Obrázky 3–4 u výkupu hub a Obrázky 5–6 u výkupu léčivých rostlin.

Interaktivní mapa výkupu hub je dostupná na internetovém odkazu:

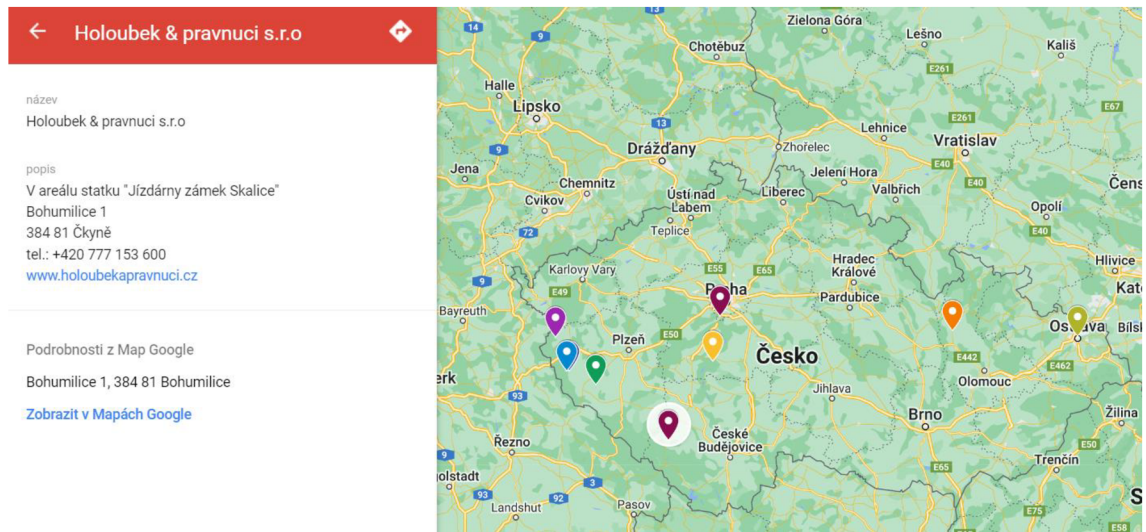
<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=18tFJyxlelgA2ZD-gI94BLlieKdBc9C4&ll=49.52054875763238%2C15.42059355000001&z=8>

Obrázek 3 – Přehled výkupu hub

Zdroj: zpracoval autor; (Google, 2024)

Obrázek 4 - Základní informace o výkupně hub

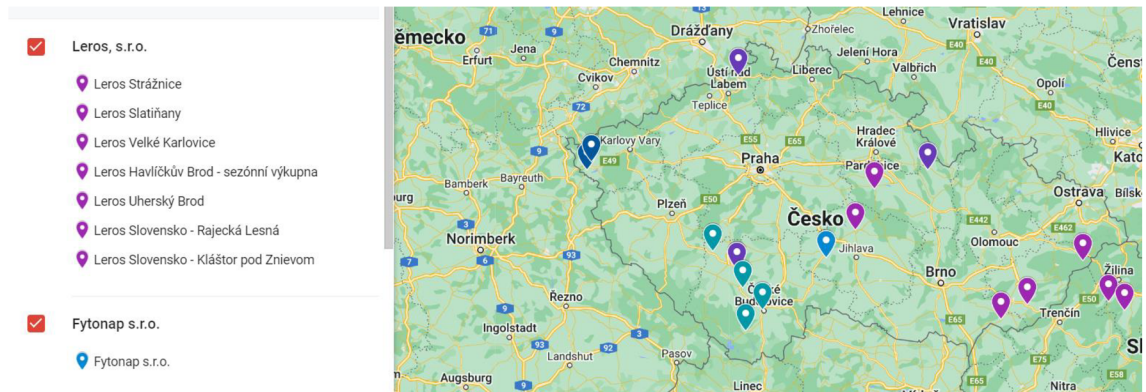

Zdroj: zpracoval autor; (Google, 2024)

Interaktivní mapa výkupen léčivých rostlin je dostupná na internetovém odkazu:

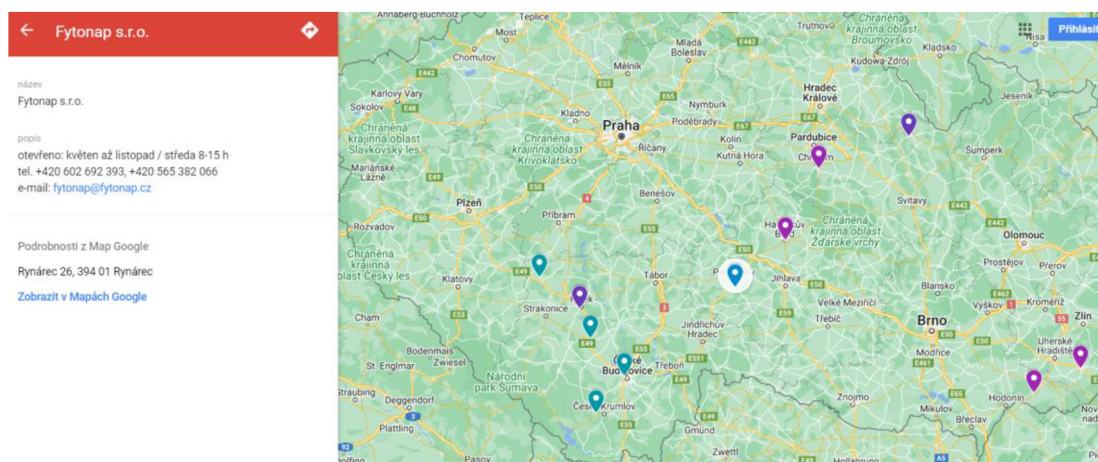
<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1SRyumhMDIxDMhKKTIAxH-UbgKr1Mml0&usp=sharing>

Obrázek 5 - Přehled výkupen léčivých rostlin

Zdroj: zpracoval autor; (Google, 2024)

Obrázek 6 - Základní informace o výkupně léčivých rostlin

Zdroj: zpracoval autor; (Google, 2024)

6 Výsledky

Ve výsledcích BP jsem pomocí SWOT analýzy shrnula zhodnocení situace na trhu s lesními plody v ČR a dále jsem zhodnotila výhody a nevýhody právní regulace pro sběr a výkup lesních plodů.

6.1 Zhodnocení situace na trhu s lesními plody v ČR

Problematika lesních plodů a jejich tržního uplatnění je v dnešní době stále aktuálním tématem, které se týká nejen majitelů lesů, ale také mnoha podnikatelů, kteří se snaží využít potenciálu, který lesy nabízejí. V následující SWOT analýze je uvedeno shrnutí silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro možnosti uplatnění léčivých rostlin a hub na trhu v ČR.

Silné stránky:

- Tradiční povědomí a regionální hodnota léčivých rostlin a hub.
- Zájem o přírodní a alternativní léčebné metody.
- Potenciál pro vývoj nových přírodních produktů.
- Rostoucí zájem o přírodní produkty.
- Zdravotní a nutriční hodnota.
- Přirozenost a tradiční použití hub a léčivých rostlin ve většině kultur.

Slabé stránky:

- Sezónnost sběru léčivých rostlin a hub.
- Kontaminace a bezpečnost přírodních produktů.
- Omezená dostupnost některých druhů léčivých rostlin a hub.
- Nízké povědomí a nedostatek znalostí o jejich správném použití a přípravě.
- Regulační omezení a předpisy v oblasti sběru, zpracování a prodeje.
- Potřeba většího povědomí a marketingového úsilí.

Příležitosti:

- Rostoucí zájem o zdravou výživu a přírodní produkty.
- Tržní potenciál v oblastech potravinářství, kosmetiky a farmacie.
- Potenciál pro vývoj nových přírodních léčiv a doplňků stravy.
- Ekoturismus, lokální a farmářské trhy.
- Exportní potenciál na zahraniční trhy.

Hrozby:

- Konkurence dovozu z jiných zemí, které mohou nabízet podobné produkty za nižší ceny.
- Konkurence od farmaceutických společností a umělých léčiv.
- Nesprávné použití a nedostatek odborných znalostí.
- Neudržitelný sběr, přemíra využití a vyčerpání zdrojů.
- Klimatické změny mohou mít vliv na dostupnost a kvalitu.

6.2 Zhodnocení výhod a nevýhod právní regulace pro sběr a výkup lesních plodů v ČR

Pro FO nepodnikající představují výhody možnost přivýdělku z prodeje lesních plodů, avšak musí současně dodržovat platné zákony a nařízení ohledně jejich sběru. Nevýhodou je v případě překročení stanoveného ročního limitu příležitostného příjmu povinnost tento příjem zdanit.

Pro FO podnikající představují výhody možnost legálně se zabývat sběrem a výkupem lesních plodů a získat stabilní příjem z prodeje těchto plodů. Navíc mohou využívat podnikatelské výhody, jako jsou daňové úlevy nebo možnost získání podnikatelských úvěrů. Na druhou stranu však musí dodržovat přísná pravidla a povinnosti v oblasti nakládání s potravinářskými produkty a musí splňovat veškeré předpisy a zákony týkající se podnikání.

Pro PO může právní regulace přinášet výhody spojené s možností provozovat specializovaný podnik zaměřený na sběr a obchodování s lesními plody. Tímto způsobem mohou získat stabilní příjem a využít daňové a účetní výhody spojené s podnikáním. Stejně jako FO podnikající musí dodržovat přísná pravidla a povinnosti v oblasti nakládání s potravinářskými produkty, a také musí splňovat veškeré předpisy a zákony týkající se podnikání. S tím souvisí i vyšší administrativní a organizační nároky spojené s provozováním takového podniku.

7 Diskuse

V rámci této BP jsem provedla analýzu právních předpisů týkajících se sběru lesních plodů od historie po současnost.

Historie sběru lesních plodů v České republice sahá až do doby Císařského patentu č. 250/1852 ř. z., který reguloval užívání lesů a sběr lesních plodů. Postupně se v průběhu let měnila legislativa v oblasti práva obecného užívání lesa a byly vydávány nové předpisy týkající se sběru a výkupu lesních plodů.

První zmínka o sběru lesních plodů je obsažena v Císařském patentu č. 250/1852 ř. z. ze dne 3. prosince 1852, kde byl sběr lesních plodů považován za pých neboli lesní škodu, a bylo nutné získat povolení od majitele lesa pro jejich sběr. Lesní plody zde byly specificky vyjmenovány, a to včetně hub i léčivých rostlin. Postupně se práva k braní lesních plodin upravovala, například zákonem ze dne 5. července 1853, č. 130 ř. z., který umožňoval sbírat lesní plody pouze se souhlasem vlastníka a za úplatu.

Během Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939–1945 byla regulována činnost sběru lesních plodů prostřednictvím různých vyhlášek a nařízení. Například ve Vyhlášce č. 64, Českomoravského svazu zahradnicko-vinařského z roku 1942 bylo povoleno sbírání lesních plodů pouze pro majitele speciálních sběračských průkazů, které byly vydávány obecními úřady. Různé kategorie průkazů měly různá pravidla a povinnosti. Další regulace sběru lesních plodů přišla v roce 1943, kdy Vyhláška ministerstva zemědělství a lesnictví č. 171/1943 nařizovala majitelům červených sběračských průkazů povinnou dodávku lesních plodů do sběren.

Následovalo Nařízení říšského protektora ze dne 20. července 1943, které upravovalo sběr lesních plodů a hub pro vlastní spotřebu nebo na výdělek. Vlastníci lesů byli povinni dovolit sběr a mohli vybírat odškodné za vydání povolení a sběr. Odškodné se lišilo podle účelu sbíraných plodů, přičemž sběr byl povolen pouze v určených měsících a hodinách. Koncem roku 1943 byly také zrušeny sběračské průkazy potřebné ke sběru lesních plodů a hub, ale sběrači, kteří nesbírali pro vlastní potřebu, byli povinni hlásit se předem u místní sběrně a všechny nasbírané lesní plody zde odevzdat.

Císařský patent platil až do roku 1960, kdy byl vydán nový lesní zákon č. 166/1960 Sb., který upravoval práva a povinnosti týkající se lesního hospodářství včetně sběru lesních plodů. Tímto zákonem bylo občanům umožněno vstupovat do lesů a sbírat lesní plody a léčivé rostliny s určitými omezeními. Novější zákon č. 96/1977 Sb., rozšiřoval právo obecného užívání lesa i sběr lesních plodů. Sběr byl možný bez povolení, pro domácí potřebu i pro uvedení na trh. Postupem času se z lesního zákona vytratily specifikace lesních plodů a omezení při jejich sběru.

V současnosti upravuje sběr lesních plodů zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon, kde je povoleno sbírat lesní plody pro osobní potřebu v rámci obecného užívání lesů. Zákon však nespécifikuje konkrétní druhy plodů a stejně tak nedefinuje, jaké množství odpovídá osobní potřebě. Tato obecná definice, jak uvádí Dvořák (2022), vede k nejasnostem a ponechává prostor pro vlastní interpretaci toho, co lze považovat za lesní plody a jaké množství lze považovat za sběr pro osobní potřebu.

Autoři Flora et al. (2022) ve svém komentáři k lesnímu zákonu zastávají širší výklad, podle kterého jsou i léčivé a jiné rostliny pokládány za lesní plody či produkty

lesa. Podle jejich interpretace není sběr lesních plodů "pro vlastní potřebu" nijak časově ani množstevně limitován, což umožňuje zahrnout i dlouhodobou potřebu v řádu desítek let. Návštěvník lesa tedy neporušuje zákon, pokud sbírá plody pro svou vlastní konzumaci bez ohledu na nasbírané množství. Vzhledem k absenci konkrétních množstevních limitů v zákoně je toto omezení v praxi nevyhnutelné, pokud je dále neuvádí na trh.

Ve srovnání s historií je tedy současný stav mnohem liberálnější a umožňuje občanům využívat lesní plody pro vlastní potřebu bez omezení a administrativních bariér. Od zavedení tohoto omezení nebyl nikdo aktivní v prosazování jeho kontroly a porušení se tak týká pouze sběru pro komerční účely bez souhlasu vlastníka lesa. Sběr lesních plodů není kontrolován ani postihován a většina nasbíraných lesních plodů neprochází trhem legálně, což komplikuje přesné vyčíslení jejich skutečné hodnoty.

Je tedy otázkou, zda je nutné upravit lesní zákon tak, aby bylo jasné stanovení, jaké množství je možné považovat za sběr pro vlastní potřebu a jak by mělo být postupováno v případě jeho porušení. Neméně důležité je i stanovení práv vlastníků lesů, kteří sběrem lesních plodů veřejností v rámci obecného užívání lesa přichází o zisky a ztrátu na majetku.

V aplikační části BP jsem zkoumala právní a podnikatelské podmínky pro sběr a výkup léčivých rostlin a hub. Právní regulace pro sběr a výkup lesních plodů v ČR je diferencovaná podle typu osoby, zda se jedná o fyzickou osobu nepodnikající, fyzickou osobu podnikající nebo o právnickou osobu.

Pro podnikání v oblasti výkupu a prodeje lesních plodů je nutné dodržovat platné legislativní předpisy týkající se živnostenského podnikání, daní, potravin, ochrany veřejného zdraví a majetkových práv. Legální a odpovědné provozování obchodu s lesními plody vyžaduje povolení od příslušných orgánů a dodržování bezpečnostních a kvalitativních standardů. Kontrolní orgány jako SZPI a KHS dohlíží na dodržování těchto předpisů a monitorují kvalitu a bezpečnost těchto produktů, které se dostávají na trh.

Pokud se zamyslíme nad otázkou, při jakém množství nasbíraných hub nebo léčivých rostlin se vyplatí podnikat v této oblasti, je důležité zohlednit náklady na čas strávený sběrem a následnou úpravou pro výkup. Je nutné zhodnotit, zda tato činnost přináší dostatečný ekonomický prospěch vzhledem k investovanému času a nákladům.

Rozvoj záměrného pěstování lesních plodů může být alternativou ke sběru ve volné přírodě. Je však důležité brát v úvahu možné rozdíly v obsahu živin těchto plodů ve srovnání s těmi volně rostoucími v přírodě, stejně jako náklady spojené s jejich pěstováním.

Pro analýzu cenového vývoje hub a léčivých rostlin jsem použila ceníky z let 2020–2023, které mi poskytly oslovené firmy.

Zjištění týkající se cenového vývoje hub ukazuje, že ceny jsou velmi proměnlivé. Stanovení stabilního ceníku není možné, protože ceny hub závisí na momentální poptávce, místě sběru a kvalitě nasbíraných hub. Výkupní ceny se obvykle stanovují na týdenní bázi, ale mohou se měnit i denně v závislosti na aktuální situaci. Ceny čerstvých hub se pohybují od 30 Kč/kg do 600 Kč/kg. Většina výkupců stanovuje cenu až na místě

po prohlídce hub a preferují nezveřejňovat své cenové informace kvůli obavám o narušení trhu nebo ztráty konkurenční výhody.

Zjištění týkající se cenového vývoje léčivých rostlin ukazují, že ceny u některých druhů léčivých rostlin se u různých výkupen liší i v desítkách Kč/kg. Některé druhy rostlin v průběhu sledovaných let vykazují vyšší nárůst ceny, zatímco jiné zůstávají stabilní. Tato pozorování naznačují, že cena je ovlivněna kvalitou, poptávkou a dostupností daného druhu rostliny na trhu. Některé firmy uvádějí minimální množství výkupu v kg nebo celkovou hodnotu zásilky, což může ovlivnit obchodní vztahy s dodavateli.

Zjištění dále ukazuje, že v počtu druhů vykupovaných rostlin, je firma Fytonap s.r.o. největším výkupcem, následovaná firmou Herbona s.r.o. a firmou Byliny Mikeš s.r.o. . Výkupní ceny léčivých rostlin se zdají být stabilní nebo mírně rostoucí, přičemž některé druhy vykazují absenci výkupu v určitých letech. Je zajímavé, že firma Valdemar Grešík – Natura s.r.o. vůbec nevykupuje kopřivu dvoudomou.

Porovnání cenového vývoje výkupů u vybraných druhů lesních léčivých rostlin, květu bezu černého, květu lípy malo a velkolisté, natě kopřivy dvoudomé, květu hlohu obecného a listu ostružiníku křovitého, ukázalo rozdíly mezi cenami u jednotlivých firem. Ze zjištěných dat vyplývá, že společnost Leros, s.r.o. zaznamenala postupný nárůst cen zejména u bezu černého a lípy malo a velkolisté. Fytonap s.r.o. měla stabilní ceny kopřivy dvoudomé a ostružiníku křovitého, zatímco u bezu černého a lípy malo a velkolisté byl patrný nárůst. U firmy Vladimír Fröhlich došlo k výraznému nárůstu cen u lípy srdčité, ostatní ceny byly stabilní. Společnost Valdemar Grešík – Natura s.r.o. zaznamenala mírný nárůst cen u většiny rostlin s výjimkou hlohu obecného, který si udržel stabilní cenu v prvních dvou letech. Celkově je patrné, že v cenovém vývoji vykupovaných rostlin existují rozdíly mezi jednotlivými firmami.

Cenový vývoj vybraných druhů léčivých rostlin ukazuje postupný nárůst průměrné ceny za kilogram v letech 2020–2023. Ceny květu lípy malo a velkolisté výrazně vzrostly v průměru o 66 Kč/kg, zatímco cena květu černého bezu stoupla o 39 Kč/kg. Naopak ceny listu ostružiníku křovitého a natě kopřivy dvoudomé zůstaly relativně stabilní. Tato zjištění mohou být zajímavá pro sběrače specializující se na tyto rostliny.

V závěru aplikační části BP jsem vytvořila interaktivní mapy, které obsahují databázi firem specializujících se na výkup hub a léčivých rostlin v ČR. Tyto mapy umožňují uživatelům snadno nalézt kontaktní informace k jednotlivým subjektům a zjistit, kde a kdy probíhá výkup. Mapa poskytuje vizuální rozlišení jednotlivých firem, což usnadňuje orientaci.

Z map je patrné, že výkupny hub se většinou nacházejí v jihozápadní části země, zatímco výkupny léčivých rostlin jsou rozloženy po celém území. Tento rozdíl může být způsoben tím, že léčivé rostliny mají tendenci se vyskytovat v různých typech prostředí a jsou hojně rozšířeny po celé ČR. Firma Leros, s.r.o. má 2 výkupny i na Slovensku.

Vzhledem k tomu, že databáze subjektů poskytuje užitečné informace jako adresa, telefon, e-mail, webové stránky a dobu výkupu, může být interaktivní mapa velmi užitečným nástrojem pro ty, kteří se zajímají o tuto problematiku.

Situace na trhu s lesními plody v ČR je velmi dynamická a přináší jak silné stránky, tak i slabé stránky, příležitosti a hrozby. Za silné stránky lze považovat rostoucí zájem o přírodní produkty a přírodní léčebné metody, zdravotní a nutriční hodnotu, potenciál pro nové produkty a inovace. Naopak mezi slabé stránky patří sezónnost sběru, kontaminace a bezpečnost produktů a omezená dostupnost některých druhů. Příležitosti na trhu s lesními plody zahrnují rostoucí zájem o zdravou výživu a přírodní produkty, tržní potenciál v potravinářství, kosmetice a farmacii, ekoturismus a exportní potenciál. Hrozby zahrnují konkurenci z dovozu, od farmaceutických společností, nesprávné použití a nedostatek odborných znalostí, neudržitelný sběr a klimatické změny.

Je důležité, aby aktéři na trhu s lesními plody v ČR využívali silné stránky a příležitosti a současně se snažili eliminovat slabé stránky a hrozby. To může zahrnovat lepší vzdělávání a osvětu o sběru a užití léčivých rostlin a hub, spolupráci s odborníky a institucemi a udržitelný přístup k využívání těchto přírodních zdrojů.

Pro trvalou udržitelnost sběru lesních plodů je nezbytné provádět dlouhodobé studie o vlivu této činnosti na ekosystém. Vzhledem k významu lesních plodů pro ekosystém by bylo vhodné, aby sběr těchto plodů byl regulován a kontrolován.

8 Závěr

Lesní plody, jako nedřevní produkty lesa, mají potenciál přinést ekonomický prospěch vlastníkům lesů a dalším subjektům, které se zabývají jejich sběrem, výkupem, prodejem či zpracováním. Lesní zákon upravuje podmínky a omezení jejich sběru a využívání s cílem ochrany lesního prostředí.

Podnikání v oblasti výkupu a obchodu s lesními plody je v ČR stále populárnější. Lesy nabízejí bohatství různých druhů lesních plodů, které mohou být využity jak v potravinářství, tak ve farmacii nebo kosmetice. Pro legální podnikání je nutné dodržovat příslušné předpisy a získat potřebná povolení. Zároveň je důležité monitorovat a regulovat sběr lesních plodů pro udržitelné využití zdrojů a ochranu ekosystému.

Na základě uvedených zjištění v BP doporučuji následující opatření:

1. Začlenit do lesního zákona množstevní limity pro sběr jak pro osobní potřebu, tak i pro komerční účely.
2. Zavedení seznamu vlastníků lesů, kteří podporují komerční sběr.
3. Posílení dohledu a kontroly při sběru lesních plodů přímo v terénu.
4. Finanční podpora vlastníkům lesů za škody způsobené sběrem na jejich majetku nebo umožnění prodeje povolenek ke sběru.
5. Evidence dodavatelů ve výkupnách a poskytování seznamu vyplacených částek FÚ.
6. Zavedení pravidel a postupů pro omezení vstupu do lesa a sběru lesních plodů, aby byl respektován zákon a zároveň minimalizován negativní vliv na veřejnost.

Tato doporučení by mohla pomoci k efektivnímu a udržitelnému sběru lesních plodů v ČR, přičemž by byly zohledněny potřeby vlastníků lesů a veřejnosti jako celku.

9 Přehled literatury a použitých zdrojů

Odborné publikace:

DROBNÍK, Jaroslav a DVOŘÁK, Petr, 2010. *Lesní zákon: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7357-425-3.

DVOŘÁK, Petr, 2022. *Lesní zákon: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 228 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7676-526-9.

ELIÁŠ, Karel a SVATOŠ, Marek, c2022. *Občanský zákoník: velké změny občanského zákoníku od ledna 2023: podle stavu k 1.1.2023*. ÚZ. Ostrava: Sagit. ISBN 978-80-7488-553-2.

FLORA, Martin; STANĚK, Jiří a PRŮCHOVÁ, Ivana, 2022. *Lesní zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-905-1.

HRDLIČKA, Antonín a SMOTLACHA, Miroslav, 1965. *Sbíráme lesní plody a houby*. 2. vyd. Praha: Práce. ISBN 24-017-65.

HUSEN, Azamal; BACHHETI, Rakesh Kumar a BACHHETI, Archana, 2021. *Non-Timber Forest Products: Food, Healthcare and Industrial Applications*. Springer International Publishing. ISBN 9783030730772.

MARTINEZ DE ARANO, Inazio; MALTONI, Sara; PICARDO, Alvaro a MUTKE, Sven, 2021. *Non-wood forest products for people, nature and the green economy. Recommendations for policy priorities in Europe. A white paper based on lessons learned from around the Mediterranean*. Barcelona: EFI and FAO. ISBN 978-952-7426-07-4.

PRŮCHOVÁ, Ivana, 1996. *Základní pojmy a instituty pozemkového práva: (obecná část)*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-1278-1.

RIEDL, Marcel; ŠIŠÁK, Luděk; DUDÍK, Roman; JARSKÝ, Vilém a PALÁTOVÁ, Petra, 2019. *25 let výzkumu nedřevních lesních produktů*. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. ISBN 978-80-7458-119-9.

ROČEK, Ivan, 2015. *Produkty lesních ekosystémů*. Praha: Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity. ISBN 978-80-213-2553-1.

SEMERDŽIEVA, Marta; VESELSKÝ, Jaroslav a BAIER, Jiří, 1986. *Léčivé houby dřívě a nyní*. Praha: Academia. ISBN 21-129-86.

SIMANOV, Vladimír, 2022. *Dějiny lesnictví*. Praha: Národní zemědělské muzeum. ISBN 978-80-88270-27-0.

SMOTLACHA, Miroslav; ERHARTOVÁ, Marie a ERHART, Josef, 2001. *Kapesní atlas hub*. Praha: Ottovo nakladatelství. ISBN 978-80-7360-671-8.

SORRENTI, Simona, 2017. *Non-wood forest products in international statistical systems*. 2017. Non-Wood Forest Products. Rome, Italy: FAO. ISBN 978-92-5-109602-4.

ŠILAR, Jiří a kol., 1980. *Lesní zákon a související předpisy*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 360 s. ISBN 07-124-80.

ŠIŠÁK, L. – PULKRAB, K. *Společenská významnost produkce a sběru netržních lesních plodin v České republice-Patnáct let systematického sledování*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 112 s. ISBN 978-80-247-3378-4.

VAŇKOVÁ, Ludmila a GUTH, Jaroslav, 1984. *Malý herbář léčivých rostlin*. 1984. Praha: Avicenum.

VOMÁČKA, Vojtěch; KNOTEK, Jaroslav; KONEČNÁ, Michaela; HANÁK, Jakub; DIENSTBIER, Filip et al., 2018. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-675-3.

ZÁSMĚTA, Vítězslav a Antonín BÖHM. 1962. *Lesní zákon: prováděcí vyhláška k němu (s podrobným komentářem zákona a vyhlášky) a další právní předpisy týkající se lesního hospodářství*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 542 s. Lesnická knihovna (Státní zemědělské nakladatelství). ISBN 07-039-62.

Legislativní zdroje:

ČESKO. Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-278>. [cit. 2023-11-16].

ČESKO. Vyhláška ministerstva zemědělství a lesnictví č. 249/1943 Sb. ze dne 10. září 1943, 1943. Online. ASPI. Dostupné z: <https://ftp.aspi.cz/opispdf/1943/114-1943.pdf>. [cit. 2023-09-02].

ČESKO. Vyhláška č. 395/1992 Sb., ministerstva životního prostředí České republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, 1992 In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-395>. [cit. 2023-11-16].

ČESKO. Vyhláška č. 397/2021 Sb., o požadavcích na konzervované ovoce a konzervovanou zeleninu, skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich a banány. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-397>. [cit. 2023-11-16].

ČESKO. Vyhláška č. 417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-417>. [cit. 2023-11-18].

ČESKO. Vyhláška č. 475/2002 Sb., vyhláška, kterou se stanoví rozsah znalostí pro získání osvědčení prokazujícího znalost hub, způsob zkoušek, jakož i náležitosti žádosti a osvědčení (vyhláška o zkoušce znalosti hub). In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-475>. [cit. 2023-11-16].

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2023-11-16].

ČESKO. Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-110>. [cit. 2023-11-17].

ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>. [cit. 2023-11-17].

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů. In: *Zákony pro lidi.cz*. Online. © AION CS 2010–2023. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>. [cit. 2024-02-18].

ČSN 48 0620, *ČSN 48 0620 HOUBY ČERSTVÉ*, 1955. Úřad pro normalisaci. Praha: Vydavatelství úřadu pro normalisaci Orbis 3.

EVROPSKÝ PARLAMENT, RADA EVROPSKÉ UNIE, 2004. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin*. Online. Esipa.cz. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=AZ&CP=02004R0852-20210324>. [cit. 2023-11-18].

Internetové zdroje:

BLAŽEK, Zdeněk; KUČERA, Mojmír a HUBÍK, Josef, 1952. *Léčivé rostliny ve sběru a v kultuře*. Online. Praha: Zdravotnické nakladatelství. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:ddf10cd0-0521-11e5-a8ce-005056827e52>. [cit. 2023-06-29].

BYLINY MIKEŠ S.R.O., 2022. *Nákupní seznam 2022–2023*. Online. Dostupné z: https://vykupbylin.eu/images/byliny/Dokumenty/Nakupni_cenik/NC_22_23.pdf. [cit. 2023-03-25].

BYLINY MIKEŠ S.R.O., 2023. *Nákupní seznam 2023–2024*. Online. Dostupné z: https://vykupbylin.eu/images/byliny/Dokumenty/Nakupni_cenik/NC_23_24.pdf. [cit. 2023-06-18].

FAO, [1999]. *Food and Agriculture Organization of the United Nations*. Online. FAO.org. Dostupné z: <https://www.fao.org/3/x2450e/x2450e0d.htm#fao%20forestry>. [cit. 2023-09-17].

FAO, ©2023. *Food and Agriculture Organization of the United Nations*. Online. FAO.org. May 28, 2020. Dostupné z: <https://www.fao.org/forestry/nwfp/6388/en/#:~:text=In%201999%2C%20FAO%20defined%20NWFPs%20as%20%E2%80%9Cgoods%20of,wooded%20land%20and%20rees%20outside%20forests%E2%80%9D%20%28Unasy%201999%29>. [cit. 2023-09-17].

FINANČNÍ SPRÁVA ČR, 2023. *Začínáte podnikat ?* Online. Finanční správa ČR. 2023. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/zivotni-situace/zacinate-podnikat>. [cit. 2023-11-19].

FYTONAP S.R.O., 2023. *Výkupní seznam bylin pro rok 2023*. Online. Fytonap rostlinné suroviny. Dostupné z: <https://www.fytonap.cz/front/documents/fytonap-cenik-2023.pdf>. [cit. 2023-09-22].

G215, SHUTTERSTOCK (ed.). *Čaj s čerstvými kopřivami na dřevěném pozadí*. Online. In: Shutterstock.com. Dostupné z: <https://www.shutterstock.com/cs/image-photo/tea-fresh-nettles-on-wooden-background-226746463>. [cit. 2024-02-20].

HERBONA, S.R.O., 2023. *Nákupní seznam léčivých rostlin*. Online. Dostupné z: <https://www.herbona.cz/vykup-bylin/>. [cit. 2023-08-21].

HOLOUBEK & PRAVNUCI S.R.O, 2022. *Výkup lesních hub*. Online. Dobrehouby.cz. Dostupné z: http://www.dobrehouby.cz/?p=p_129&sName=Vykup-lesnich-hub-. [cit. 2023-09-30].

HOUBY POTOCKÝ, 2023. *VÝKUP HUB HALŽE*. Online. 2023. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/vykuphub>. [cit. 2023-10-02].

GOOGLE, 2024. *Google Maps*. Online. Google Maps. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>. [cit. 2024-01-18].

KAMENICKÝ, Karel, 1937. *Lesní plodiny, jich sběr, význam a využití =: Die Waldfrüchte, deren Sammeln, Bedeutung und Verwertung : soubor přednášek a výsledků z meziodborové pracovní schůze Československé Akademie Zemědělské, konané péčí II. lesnického a III. ovocnicko-vinařského a zahradnického odboru ČAZ v Praze 27. února 1937*. Online. Praha: Československá Akademie Zemědělská. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:810e6ac0-4080-11ec-a74c-005056827e52?page=uuid:d437463d-c313-4c87-a1ce-e9d30eb4eefc>. [cit. 2023-06-28].

KOKEŠ, Jan; PINC, Jan; BEDNAŘÍKOVÁ-TURNWALDOVÁ, Růžena a BÖHM, A., 1937. *Lesní zákony, nařízení a předpisy*. Online. Tábor: Tiskem a nákladem M. Nedvídky nást.: Praha. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:6ba5a0c0-bce9-11ea-998c-005056827e51?page=uuid:9f1a6a76-936b-4972-8181-c34be7a688c1>. [cit. 2023-06-28].

LEROS, S.R.O., 2023. *Nákupní seznam léčivých rostlin 2023*. Online. Leros – bylinná harmonie. Dostupné z: <https://www.leros.cz/vykup-bylin>. [cit. 2023-09-21].

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2023. *Portál živnostenského podnikání*. Online. Dostupné z: <https://www.rzp.cz/portal/cs/>. [cit. 2023-11-18].

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2021. *Situační a výhledová zpráva: Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny*. Online. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky. ISBN 978-80-7434-595-1. ISSN 1211-7692. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/-q368709---GuzBJ41P/lecive-aromaticke-a-koreninove-rostliny-6>. [cit. 2023-11-19].

MIROSLAV GIERTL, 2023. *Výkup hub Giertl – Karlovarsko*. Online. 2023. Dostupné z: Facebook, <https://www.facebook.com/HoubyGiertl>. [cit. 2023-09-21].

Naše voda: Pro jistotu: Při sběru hub nebude žádná registrace nutná, 2018. Online. In: HAVLOVÁ, Nina. *Naše voda*. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/pro-jistotu-pri-sberu-hub-nebude-zadna-registrace-nutna/>. [cit. 2024-02-20].

Nové zákony a nařízení Protektorátu Čechy a Morava, 1942. Online. Roč. 4, č. 2. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart. Dostupné z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:03645670-eae3-11e3-b72e-005056827e52?page=uuid:716cd3b0-0062-11e4-97de-5ef3fc9ae867>. [cit. 2023-06-28].

Nové zákony a nařízení Protektorátu Čechy a Morava, 1943. Online. Roč. 5, č. 7-12. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart. Dostupné z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:9d5ced31-20f8-11e6-9f8b-005056825209?page=uuid:ef12eff0-211e-11e6-918e-5ef3fc9ae867>. [cit. 2023-06-28].

Obecný zákonník říšský a Věstník vládní pro císařství rakouské = Allgemeines Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt für das Kaiserthum Oesterreich, 1852. Online. Roč. 1852, č. 72. Vídeň: Císařsko-královská dvorská a státní tiskárna. Dostupné z: <https://ndk.cz/view/uuid:45305170-f8f2-11ea-a78a-5ef3fc9bb22f?page=uuid:ec996060-ff2c-11ea-a006-005056827e51>. [cit. 2023-06-28].

PAVEL BOGNER, 2023. *Výkup čerstvých hub*. Online. Lesni-plody.cz. Dostupné z: <http://www.lesni-plody.cz/vykup-cerstvych-hub.html>. [cit. 2023-10-14].

PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY, 2023. *Datové schránky*. Online. <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html>. 2023. Dostupné z: <https://info.mojedatovaschranka.cz/info/cs/2005.html>. [cit. 2023-11-18].

POSWAL, Fatima S.; MACLENNAN, Euan; ADUKWU, Emmanuel C. a ROLFE, Vivien, 2019. Herbal Teas and their Health Benefits: A Scoping Review. Online. *Plant Foods for Human Nutrition*. Roč. 2019, č. 74, s. 276. ISSN 3-1573-9104. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11130-019-00750-w>. [cit. 2023-09-13].

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2023. *Informace nejen pro začínající podnikatele*. Online. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/informace-nejen-pro-zacinajici-podnikatele.aspx>. [cit. 2023-11-17].

VALDEMAR GREŠÍK – NATURA S.R.O., 2023. *Výkupní seznam bylin pro rok 2023*. Online. Valdemar Grešík – Natura s.r.o. Dostupné z: <https://www.gresik.cz/kontakty/vykup-bylin/>. [cit. 2023-09-14].

VIA DELICIA, 2023. *Výkup – ovoce, lesní plody, houby*. Online. Via Delicia – rodinná konzervárna. Dostupné z: <https://www.viadelicia.cz/vykup-ovoce/>. [cit. 2023-09-30].

VLADIMÍR FRÖHLICH, 2023. *Ceník výkupu léčivých rostlin na rok 2023*. Online. Nákupna léčivých rostlin. Dostupné z: http://www.bylinyfrohlich.wz.cz/vykup_02.html. [cit. 2023-11-05].

WEISS, Gerhard; EMERY, Marla R.; CORRADINI, Giulia a ŽIVOJINOVIĆ, Ivana, 2020. New Values of Non-Wood Forest Products. Online. *Forests*. Roč. 11, č. 2, article 165. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/f11020165>. [cit. 2023-09-13].

Ceníky 2020–2022:

FYTONAP S.R.O., 2020–2022. *Výkupní seznam bylin pro rok 2020–2022*. Pdf. Rynárec. [cit. 2023-09-22].

LEROS, S.R.O., 2020–2022. *Nákupní seznam léčivých rostlin 2020–2022*. Pdf. Praha 5 - Zbraslav. [cit. 2023-09-22].

VALDEMAR GREŠÍK – NATURA S.R.O., 2020–2022. *Výkupní seznam bylin pro rok 2020–2022*. Doc. Děčín. [cit. 2023-09-26].

VLADIMÍR FRÖHLICH, 2020–2022. *Ceník výkupu léčivých rostlin na rok 2020–2022*. Tištěný ceník. Písek. [cit. 2023-11-05].

10 Seznam tabulek, grafů a obrázků

10.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled povolení	28
Tabulka 2 - Výkupní ceny čerstvých hub	29
Tabulka 3 - Ceník léčivých rostlin pro rok 2023, které shodně vykupují uvedené firmy	35

10.2 Seznam grafů

Graf 1 – Počet druhů vykupovaných rostlin v roce 2023	30
Graf 2 - Cenový vývoj výkupů Leros, s.r.o.	31
Graf 3 - Cenový vývoj výkupů Fytonap s.r.o.	32
Graf 4 - Cenový vývoj výkupů Vladimír Fröhlich	32
Graf 5 - Cenový vývoj výkupů Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	33
Graf 6 – Cenový vývoj vybraných druhů léčivých rostlin v letech 2020–2023	34

10.3 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Čaj s čerstvými kopřivami	18
Obrázek 2 – Houby v košíku	23
Obrázek 3 – Přehled výkupu hub	36
Obrázek 4 - Základní informace o výkupně hub	37
Obrázek 5 - Přehled výkupu léčivých rostlin	37
Obrázek 6 - Základní informace o výkupně léčivých rostlin	38

11 Přílohy

Příloha 1 - Seznam volně rostoucích hub, včetně volně rostoucích hub určených pouze k dalšímu průmyslovému zpracování pro potravinářské účely	51
Příloha 2 – Seznam vykupovaných léčivých rostlin pro rok 2023	53
Příloha 3 - Výkupní ceny Leros, s.r.o.	56
Příloha 4 – Výkupní ceny Fytonap s.r.o.	57
Příloha 5 – Výkupní ceny Vladimír Fröhlich.....	59
Příloha 6 – Výkupní ceny Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	61
Příloha 7 – Výkupní ceny Byliny Mikeš s.r.o.....	62
Příloha 8 – Výkupní ceny Herbona s.r.o.	64

Příloha 1 - Seznam volně rostoucích hub, včetně volně rostoucích hub určených pouze k dalšímu průmyslovému zpracování pro potravinářské účely

Seznam volně rostoucích hub		
1. Bedla vysoká	<i>Macrolepiota procera</i>	jen mladé plodnice
2. Čirůvka dvoubarvá	<i>Lepista personata</i>	
3. Čirůvka fialová	<i>Lepista nuda</i>	
4. Čirůvka havelka	<i>Tricholoma portentosum</i>	
5. Čirůvka májovka	<i>Calocybe gambosa</i>	
6. Deštice chřapáčová	<i>Gyromitra perlata</i>	
7. Hlíva plicní	<i>Pleurotus pulmonarius</i>	
8. Hlíva ústříčná	<i>Pleurotus ostreatus</i>	
9. Hřib dubový	<i>Boletus reticulatus</i>	
10. Hřib dutonohý	<i>Boletinus cavipes</i>	
11. Hřib hnědý	<i>Imleria badia</i>	
12. Hřib koloděj	<i>Suillellus luridus</i>	
13. Hřib kovář	<i>Neoboletus luridiformis</i>	
14. Hřib plstnatý	<i>Xerocomus subtomentosus</i>	
15. Hřib sametový	<i>Xerocomellus pruinatus</i>	
16. Hřib smrkový	<i>Boletus edulis</i>	
17. Klouzek bílý	<i>Suillus placidus</i>	jen mladé plodnice
18. Klouzek kravský	<i>Suillus bovinus</i>	jen mladé plodnice
19. Klouzek obecný	<i>Suillus luteus</i>	
20. Klouzek sličný	<i>Suillus grevillei</i>	
21. Klouzek slizký	<i>Suillus viscidus</i>	jen mladé plodnice
22. Klouzek strakoš	<i>Suillus variegatus</i>	
23. Klouzek zrnitý	<i>Suillus granulatus</i>	
24. Kotrč kadeřavý	<i>Sparassis crispa</i>	
25. Kozák březový	<i>Leccinum scabrum</i>	jen mladé plodnice
26. Kozák habrový	<i>Leccinum pseudoscabrum</i>	jen mladé plodnice
27. Kozák topolový	<i>Leccinum duriusculum</i>	

28. Krásnopórka mlynářka	<i>Albatrellus ovinus</i>	jen mladé plodnice
29. Krásnopórka žemlička	<i>Albatrellus confluens</i>	jen mladé plodnice
30. Křemenáč březový	<i>Leccinum versipelle</i>	
31. Křemenáč osikový	<i>Leccinum rufum</i>	
32. Lišák ryšavý	<i>Hydnum rufescens</i>	
33. Lišák zprohýbaný	<i>Hydnum repandum</i>	
34. Liška bledá	<i>Cantharellus subpruinus</i>	
35. Liška nálevkovitá	<i>Craterellus tubaeformis</i>	
36. Liška obecná	<i>Cantharellus cibarius</i>	
37. Ryzec pravý/borový	<i>Lactarius deliciosus</i>	
38. Ryzec smrkový	<i>Lactarius deterrimus</i>	
39. Slizák mazlavý	<i>Gomphidius glutinosus</i>	
40. Sluka svraskalá	<i>Cortinarius caperatus</i>	
41. Smrž	<i>Morchella</i>	všechny druhy
42. Strmělka mlženka	<i>Clitocybe nebularis</i>	jen mladé plodnice
43. Stroček trubkovitý	<i>Craterellus comucopioides</i>	
44. Špička obecná	<i>Marasmius oreades</i>	
45. Václavka hlíznatá	<i>Armillaria gallica</i>	pouze kloboučky bez třeňů
46. Václavka obecná	<i>Armillaria mellea</i>	pouze kloboučky bez třeňů
47. Václavka smrková	<i>Armillaria solidipes</i>	pouze kloboučky bez třeňů
Seznam volně rostoucích hub určených pouze pro další průmyslové zpracování pro potravinářské účely		
1. Holubinka bukovka	<i>Russula heterophylla</i>	
2. Holubinka černající	<i>Russula nigricans</i>	
3. Holubinka doupňáková	<i>Russula palumbina</i>	
4. Holubinka kolčaví	<i>Russula mustelina</i>	
5. Holubinka mandlová	<i>Russula vesca</i>	
6. Holubinka namodralá	<i>Russula cyanoxantha</i>	
7. Holubinka nazelenalá	<i>Russula virescens</i>	
8. Holubinka olivová	<i>Russula olivacea</i>	
9. Choroš šupinatý	<i>Cerioporus squamosus</i>	jen mladé plodnice

Zdroj: Příloha č. 15 k vyhlášce č. 397/2021 Sb.; (Vyhláška č. 397/2021 Sb.)

Příloha 2 – Seznam vykupovaných léčivých rostlin pro rok 2023

	Název rostliny	Sbíraná část	Leros, s.r.o.	Fytonap s.r.o.	Vladimír Fröhlich	Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	Byliny Mikeš s.r.o.	Herbona s.r.o.
1.	Andělíka lékařská	kořen		X				X
2.	Bez černý	květ	X	X	X	X	X	X
3.	Bez černý	plod	X	X	X	X	X	X
4.	Borůvka černá	nať		X			X	
5.	Brusinka obecná	nať		X			X	
6.	Bříza bělokorá	list	X	X			X	X
7.	Čekanka obecná	nať		X			X	
8.	Divizna velkokvětá	květ	X	X	X	X	X	X
9.	Dobromysl obecná	nať	X	X	X		X	X
10.	Heřmánek lékařský	květ	X	X	X	X	X	X
11.	Heřmánek římský	květ		X	X	X		X
12.	Hloh obecný	květ	X		X	X	X	X
13.	Hloh obecný	plod	X	X	X		X	X
14.	Hloh obecný	list s květem	X	X			X	
15.	Hluchavka bílá	nať s květem	X	X	X		X	X
16.	Hluchavka bílá	květ	X	X			X	X
17.	Hluchavka žlutá	květ			X	X		
18.	Chrupa polní	květ	X	X	X	X	X	X
19.	Jablečník obecný	nať		X				X
20.	Jahodník lesní	list	X	X	X	X	X	X
21.	Jeřáb obecný	plod	X	X	X	X	X	X
22.	Jetel luční červený	květ bez palistů	X	X	X	X	X	X
23.	Jetel luční červený	květ s palisty		X			X	
24.	Jetel plazivý bílý	květ		X			X	X
25.	Jitrocel kopinatý	list	X	X			X	X
26.	Jmelí bílé (bez kuliček)	nať	X	X			X	X
27.	Kakost smrdutý	nať		X	X		X	X
28.	Kaštan koňský	květ (hrozen)		X	X	X	X	
29.	Kokoška pastuší tobolka	nať		X			X	X
30.	Komonice lékařská	nať		X			X	X
31.	Konopice	nať		X			X	X
32.	Kontryhel obecný	nať	X	X	X		X	X
33.	Kopřiva dvoudomá	list		X	X		X	X
34.	Kopřiva dvoudomá	nať	X	X	X		X	X
35.	Kopřiva dvoudomá	kořen						X
36.	Kostival lékařský	kořen		X			X	X

	Název rostliny	Sbíraná část	Leros, s.r.o.	Fytonap s.r.o.	Vladimír Fröhlich	Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	Byliny Mikeš s.r.o.	Herbona s.r.o.
37.	Kozlík lékařský	kořen		X				X
38.	Krvavec toten	kořen	X					X
39.	Kuklík městský	kořen		X			X	X
40.	Kuklík městský	nať						X
41.	Levandule lékařská	květ – drhnutý	X					
42.	Lípa malo a velkolistá	květ	X	X	X	X	X	X
43.	Lomikámen zrnatý	nať		X	X		X	X
44.	Lopuch větší	kořen		X				X
45.	Maceška trojbarevná	nať	X	X			X	X
46.	Maliník obecný	list		X	X	X	X	X
47.	Mařinka vonná	nať		X			X	X
48.	Máta peprná	nať		X				X
49.	Mateřídouška obecná	nať	X	X	X		X	X
50.	Meduňka lékařská	nať	X	X				X
51.	Mochna husí	nať		X	X		X	X
52.	Ořešák vlašský	list		X			X	
53.	Ostropěstec mariánský	plod – semeno						X
54.	Ostružiník křovitý	list	X	X	X	X	X	X
55.	Pampeliška lékařská	list	X	X	X		X	X
56.	Pampeliška lékařská	kořen		X	X		X	X
57.	Pelyněk černobíl	nať		X			X	
58.	Pelyněk pravý	nať		X			X	X
59.	Plicník lékařský	list			X			X
60.	Plicník lékařský	nať			X			X
61.	Podběl lékařský	květ		X	X		X	X
62.	Podběl lékařský	list		X			X	X
63.	Popenec břečťanolistý	nať		X			X	X
64.	Prvosěnka jarní	květ		X	X	X	X	X
65.	Proskurník lékařský	kořen		X				X
66.	Proskurník lékařský	list		X				X
67.	Přeslička rolní	nať		X			X	X
68.	Rdesno ptačí	nať	X	X			X	X
69.	Rdesno blešník	nať		X			X	
70.	Růže šípková (šípky)	plod	X	X	X	X	X	X

	Název rostliny	Sbíraná část	Leros, s.r.o.	Fytonap s.r.o.	Vladimír Fröhlich	Valdemar Grešík – Natura s.r.o.	Byliny Mikeš s.r.o.	Herbona s.r.o.
71.	Řebříček obecný	nať	X	X			X	X
72.	Řebříček obecný	květ		X	X		X	
73.	Řepík lékařský	nať	X	X	X		X	X
74.	Sedmikráska chudobka	květ	X	X	X	X	X	X
75.	Světlík lékařský	nať		X	X		X	X
76.	Svízel přítula	nať	X				X	
77.	Svízel syřiš'ový	nať		X			X	X
78.	Trnka obecná	květ		X	X		X	X
79.	Trnka obecná	plod		X			X	X
80.	Třezalka tečkovaná	nať	X	X	X		X	X
81.	Tužebník jilmový	nať		X	X		X	X
82.	Vlaštovičník větší	nať		X			X	
83.	Vratič obecný	květ		X			X	
84.	Vratič obecný	list		X			X	
85.	Vrbovka malokvětá	nať	X	X	X		X	X
86.	Vrbovka úzkolistá	nať			X			X
87.	Vřes obecný	květ	X	X	X		X	X
88.	Vřes obecný	nať	X	X	X		X	X
89.	Yzop lékařský	nať		X				
90.	Zlatobýl	nať	X					
91.	Zlatobýl kanadský	nať		X	X		X	X
92.	Žindava evropská	nať		X			X	

Pozn.: X – označení druhu, který firma vykupuje

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat uvedených firem; (Leros, s.r.o., 2023), (Fytonap s.r.o., 2023), (Vladimír Fröhlich, 2023), (Valdemar Grešík - Natura s.r.o., 2023), (Byliny Mikeš s.r.o., 2023), (Herbona, s.r.o., 2023)

Příloha 3 - Výkupní ceny Leros, s.r.o.

Leros, s.r.o. - výkupní ceny v letech 2020–2023						
	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
1.	Andělíka lékařská	kořen	80,-			
2.	Bez černý	květ	130,-	130,-	140,-	150,-
3.	Bez černý	plod	100,-	100,-	100,-	100,-
4.	Bříza bělokorá	list	45,-	45,-	45,-	45,-
5.	Divizna velkokvětá	květ	440,-	440,-	440,-	440,-
6.	Dobromysl obecná	nať	65,-	65,-	65,-	65,-
7.	Heřmánek lékařský	květ	220,-	220,-	200,-	180,-
8.	Heřmánek římský	květ	440,-			
9.	Hloh obecný	květ	380,-	380,-	380,-	380,-
10.	Hloh obecný	plod	50,-	50,-	50,-	50,-
11.	Hloh obecný	list s květem	65,-	65,-	80,-	60,-
12.	Hluchavka bílá	nať s květem	85,-	85,-	85,-	85,-
13.	Hluchavka bílá	květ	2 700,-	2 700,-	500,-	500,-
14.	Hluchavka žlutá	květ	2 700,-	2 700,-		
15.	Chřpa polní	květ	160,-	160,-	180,-	180,-
16.	Jahodník lesní	list	75,-		75,-	75,-
17.	Jeřáb obecný	plod	75,-	75,-	75,-	75,-
18.	Jetel luční červený	květ bez palistů	270,-	270,-	150,-	150,-
19.	Jitrocel kopinatý	list	65,-	65,-	60,-	70,-
20.	Jmelí bílé (bez kuliček)	nať	30,-	30,-	50,-	50,-
21.	Kokoška pastuší tobolka	nať	38,-			
22.	Kontryhel obecný	nať	115,-	115,-	120,-	120,-
23.	Kopřiva dvoudomá	nať	45,-	45,-	45,-	45,-
24.	Kozlík lékařský	kořen	85,-			
25.	Krvavec toten	kořen	100,-	100,-	100,-	100,-
26.	Kuklík městský	kořen	185,-	185,-		
27.	Levandule lékařská	květ	150,-	150,-	130,-	130,-
28.	Lípa malo a velkolistá	květ	270,-	270,-	330,-	330,-
29.	Lopuch větší	kořen	85,-			
30.	Maceška trojbarevná	nať	60,-	60,-	60,-	60,-
31.	Maliník obecný	list	50,-	50,-	60,-	
32.	Mateřídouška obecná	nať	85,-	85,-	90,-	70,-
33.	Mochna husí	nať	110,-	110,-		
34.	Ostružiník křovitý	list	50,-	50,-	50,-	50,-
35.	Pampeliška lékařská	list	80,-	80,-	80,-	80,-
36.	Pampeliška lékařská	kořen	120,-			
37.	Plicník lékařský	list	120,-			
38.	Prvosenka jarní	květ	500,-	500,-	300,-	

	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
39.	Přeslička rolní	nať	45,-	45,-	45,-	
40.	Rdesno ptačí (Truskavec)	nať	40,-	40,-	40,-	40,-
41.	Růže šípková (šípky)	plod	44,-	44,-	45,-	45,-
42.	Řebříček obecný	nať s květem	40,-	40,-	40,-	40,-
43.	Řepík lékařský	nať	50,-	50,-	60,-	60,-
44.	Sedmikráska chudobka	květ	240,-	240,-	250,-	250,-
45.	Světlík lékařský	nať	150,-			
46.	Svízel přítula	nať				30,-
47.	Trnka obecná	květ	280,-	280,-		
48.	Třezalka tečkovaná	nať	55,-	55,-	55,-	55,-
49.	Vratič obecný	květ	35,-	35,-		
50.	Vrbovka malokvětá	nať	80,-	80,-		80,-
51.	Vřes obecný	květ	120,-	50,-		
52.	Vřes obecný	nať	50,-	50,-	50,-	50,-
53.	Zlatobýl	nať	42,-	42,-	45,-	45,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg;

nevykupuje se

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Leros, s.r.o.; (Leros, s.r.o., 2020–2022), (Leros, s.r.o., 2023)

Příloha 4 – Výkupní ceny Fytonap s.r.o.

Fytonap s.r.o. - výkupní ceny v letech 2020–2023						
	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
1.	Andělíka lékařská	kořen		70,-	70,-	85,-
2.	Bez černý	květ	120,-	135,-	145,-	160,-
3.	Bez černý	plod	75,-	90,-	110,-	110,-
4.	Borůvka černá	nať	50,-	45,-	50,-	65,-
5.	Brusinka obecná	nať	95,-	95,-	95,-	95,-
6.	Bříza bělokorá	list	35,-	40,-	40,-	50,-
7.	Čekanka obecná	nať	30,-	30,-	30,-	40,-
8.	Divizna velkokvětá	květ	350,-	380,-	390,-	500,-
9.	Dobromysl obecná	nať	50,-	55,-	55,-	50,-
10.	Heřmánek lékařský	květ		160,-	160,-	180,-
11.	Heřmánek římský	květ	300,-	500,-	500,-	460,-
12.	Hloh obecný	plod	35,-	40,-	45,-	50,-
13.	Hloh obecný	list s květem		60,-	60,-	65,-
14.	Hluchavka bílá	nať s květem	70,-	70,-	70,-	75,-
15.	Hluchavka bílá	květ	2 000,-	1 950,-	1 650,-	1 400,-
16.	Hluchavka žlutá	květ		2 000,-		
17.	Chřpa polní	květ	150,-	180,-	190,-	190,-
18.	Jablečník obecný	nať	35,-	35,-	35,-	50,-
19.	Jahodník lesní	list	65,-	70,-	70,-	90,-

	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
20.	Jeřáb obecný	plod	60,-	70,-	70,-	75,-
21.	Jetel luční červený	květ bez palistů	200,-	230,-	230,-	230,-
22.	Jetel luční červený	květ s palisty	140,-	140,-	140,-	140,-
23.	Jetel plazivý bílý	květ	95,-	120,-	120,-	120,-
24.	Jitrocel kopinatý	list	50,-	55,-	60,-	60,-
25.	Jmelí bílé (bez kuliček)	nať		30,-	30,-	30,-
26.	Kakost smrdutý	nať	150,-	150,-	160,-	165,-
27.	Kaštan koňský	květ (hrozen)	100,-	100,-	120,-	120,-
28.	Kokoška pastuší tobolka	nať	35,-	35,-	35,-	35,-
29.	Komonice lékařská	nať	30,-	35,-	35,-	35,-
30.	Konopice	nať	40,-	40,-	40,-	40,-
31.	Kontryhel obecný	nať	100,-	100,-	100,-	100,-
32.	Kopřiva dvoudomá	list	40,-	50,-	50,-	60,-
33.	Kopřiva dvoudomá	nať	35,-	40,-	40,-	40,-
34.	Kostival lékařský	kořen	70,-	80,-	80,-	85,-
35.	Kozlík lékařský	kořen		70,-	70,-	85,-
36.	Kuklík městský	kořen	160,-	155,-	155,-	155,-
37.	Lípa malo a velkolistá	květ	200,-	230,-	265,-	265,-
38.	Lomikámen zrnatý	nať	400,-	450,-	580,-	650,-
39.	Lopuch větší	kořen	60,-	70,-	70,-	75,-
40.	Maceška trojbarevná	nať	50,-	50,-	50,-	50,-
41.	Maliník obecný	list	35,-	45,-	45,-	55,-
42.	Mařinka vonná	nať	150,-	140,-	140,-	145,-
43.	Máta peprná	nať	45,-	45,-	55,-	65,-
44.	Mateřídouška obecná	nať	60,-	60,-	60,-	60,-
45.	Meduňka lékařská	nať	50,-	50,-	55,-	65,-
46.	Mochna husí	nať	100,-	120,-	120,-	110,-
47.	Ořešák vlašský	list	33,-	40,-	40,-	40,-
48.	Ostružiník křovitý	list	40,-	45,-	45,-	45,-
49.	Pampeliška lékařská	list	70,-	70,-	75,-	75,-
50.	Pampeliška lékařská	kořen	100,-	100,-	100,-	110,-
51.	Pelyněk černobýl	nať		25,-	25,-	25,-
52.	Pelyněk pravý	nať	30,-	30,-	30,-	30,-
53.	Podběl lékařský	květ	200,-	220,-	350,-	350,-
54.	Podběl lékařský	list	50,-	60,-	70,-	70,-
55.	Popenec břechťanolistý	nať	75,-	75,-	75,-	75,-
56.	Prvosenka jarní	květ	600,-	700,-	700,-	600,-
57.	Proskurník lékařský	kořen		60,-	50,-	65,-
58.	Proskurník lékařský	list		40,-	40,-	40,-
59.	Přeslička rolní	nať	30,-	40,-	45,-	45,-
60.	Rdesno ptačí (Truskavec)	nať	30,-	30,-	40,-	45,-

	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
61.	Rdesno blešník	nať	35,-	35,-	40,-	60,-
62.	Růže šípková (šípky)	plod	40,-	38,-	40,-	45,-
63.	Řebříček obecný	nať s květem	35,-	40,-	40,-	45,-
64.	Řebříček obecný	květ	40,-	50,-	50,-	50,-
65.	Řepík lékařský	nať	35,-	40,-	40,-	45,-
66.	Sedmikráska chudobka	květ	200,-	300,-	500,-	550,-
67.	Světlík lékařský	nať	90,-	110,-	120,-	120,-
68.	Svízel syřišťový	nať	40,-	40,-	40,-	60,-
69.	Trnka obecná	květ	220,-	220,-	250,-	260,-
70.	Trnka obecná	plod	40,-	50,-	50,-	50,-
71.	Třezalka tečkovaná	nať	40,-	45,-	45,-	50,-
72.	Tužebník jilmový	nať	35,-	40,-	45,-	50,-
73.	Vlaštovičník větší	nať	40,-	40,-	45,-	45,-
74.	Vratič obecný	květ	30,-	30,-	30,-	35,-
75.	Vratič obecný	list		40,-	40,-	45,-
76.	Vrbovka malokvětá	nať	65,-	65,-	70,-	90,-
77.	Vřes obecný	květ	100,-	100,-	100,-	100,-
78.	Vřes obecný	nať	40,-	40,-	40,-	40,-
79.	Yzop lékařský	nať		35,-	35,-	35,-
80.	Zlatobýl kanadský	nať		30,-	30,-	35,-
81.	Žindava evropská	nať		450,-	450,-	350,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg;

nevykupuje se

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Fytonap s.r.o.; (Fytonap s.r.o., 2020–2022), (Fytonap s.r.o., 2023)

Příloha 5 – Výkupní ceny Vladimír Fröhlich

Vladimír Fröhlich – výkupní ceny v letech 2020–2023						
	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
1.	Bez černý	květ	130,-	150,-	160,-	180,-
2.	Bez černý	plod	100,-	110,-	140,-	160,-
3.	Divizna velkokvětá	květ	400,-	400,-	410,-	420,-
4.	Dobromysl obecná	nať			60,-	50,-
5.	Heřmánek lékařský	květ	180,-	190,-	180,-	200,-
6.	Heřmánek římský	květ	360,-	520,-	560,-	620,-
7.	Hloh obecný	květ	360,-	360,-	390,-	420,-
8.	Hloh obecný	plod	50,-	50,-	50,-	45,-
9.	Hluchavka bílá	květ	2 000,-	2 000,-	1 800,-	
10.	Hluchavka bílá	nať s květy		80,-	80,-	75,-
11.	Hluchavka žlutá	květ	2 000,-	2 500,-	2 400,-	2 600,-
12.	Chrupa polní	květ	160,-	210,-	230,-	245,-

	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
13.	Jahodník lesní	list			75,-	100,-
14.	Jeřáb obecný	plod	75,-	75,-	80,-	100,-
15.	Jetel luční červený	květ bez palistů	260,-	280,-	260,-	310,-
16.	Kakost smrdutý	nať	155,-	150,-	170,-	170,-
17.	Kaštan koňský	květ (hrozen)	110,-	120,-	180,-	190,-
18.	Kontryhel obecný	nať	100,-	100,-	100,-	100,-
19.	Kopřiva dvoudomá	list		60,-	60,-	60,-
20.	Kopřiva dvoudomá	nať		40,-	40,-	45,-
21.	Lípa srdčitá	květ	230,-	250,-	270,-	300,-
22.	Lomikámen zrnatý	nať	420,-	520,-	620,-	620,-
23.	Maliník obecný	list	45,-	45,-	45,-	55,-
24.	Mateřídouška obecná	nať	60,-		70,-	80,-
25.	Mochna husí	nať	120,-	80,-	80,-	90,-
26.	Ostružiník křovitý	list	50,-		50,-	60,-
27.	Pampeliška lékařská	list	70,-	70,-	80,-	75,-
28.	Pampeliška lékařská	kořen	110,-	100,-	100,-	110,-
29.	Plicník lékařský	list				110,-
30.	Plicník lékařský	nať	80,-	80,-		80,-
31.	Podběl lékařský	květ	250,-	280,-	280,-	320,-
32.	Prvosenka jarní	květ	460,-	770,-	350,-	650,-
33.	Růže šípková (šípky)	plod	42,-	42,-	45,-	65,-
34.	Řepík lékařský	nať			40,-	40,-
35.	Sedmikráska chudobka	květ	260,-	760,-	700,-	720,-
36.	Světlík lékařský	nať	110,-	130,-	130,-	140,-
37.	Trnka obecná	květ	260,-	200,-	200,-	300,-
38.	Třezalka tečkovaná	nať			50,-	50,-
39.	Tužebník jilmový	nať	40,-	40,-	40,-	40,-
40.	Vrbovka malokvětá	nať	70,-	70,-	75,-	70,-
41.	Vrbovka úzkolistá	nať				40,-
42.	Vřes obecný	květ	110,-	110,-	110,-	150,-
43.	Vřes obecný	nať	45,-	50,-	50,-	50,-
44.	Zlatobýl kanadský	nať	30,-	30,-	30,-	35,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg;

nevykupuje se

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Vladimír Fröhlich; (Vladimír Fröhlich, 2020–2022), (Vladimír Fröhlich, 2023)

Příloha 6 – Výkupní ceny Valdemar Grešík – Natura s.r.o.

Valdemar Grešík – Natura s.r.o. - výkupní ceny v letech 2020–2023						
	Název rostliny	Sbíraná část	2020	2021	2022	2023
1.	Bez černý	květ	140,-	144,-	160,-	176,-
2.	Bez černý	plod		128,-	144,-	156,-
3.	Divizna velkokvětá	květ	330,-	360,-	368,-	376,-
4.	Heřmánek lékařský	květ	180,-	180,-	180,-	192,-
5.	Heřmánek římský	květ		472,-	552,-	600,-
6.	Hloh obecný	květ	380,-	380,-	392,-	408,-
7.	Hluchavka bílá	nať s květem	2 400,-			
8.	Hluchavka žlutá	květ	2 400,-	2 400,-	2 400,-	2 560,-
9.	Chrpa polní	květ	230,-	230,-	230,-	236,-
10.	Jahodník lesní	list			88,-	96,-
11.	Jeřáb obecný	plod	90,-	80,-	80,-	96,-
12.	Jetel luční červený	květ bez palistů	250,-	264,-	264,-	304,-
13.	Kaštan koňský	květ (hrozen)	180,-	180,-	180,-	184,-
14.	Lípa malo a velkolistá	květ	220,-	232,-	264,-	280,-
15.	Maliník obecný	list	52,-		52,-	62,-
16.	Ostružiník křovitý	list	56,-		56,-	60,-
17.	Prvosenka jarní	květ	398,-	440,-	360,-	640,-
18.	Růže šípková (šípky)	plod			46,-	64,-
19.	Sedmikráska chudobka	květ	240,-	496,-	656,-	672,-
20.	Trnka obecná	květ	280,-			

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg,

nevykupuje se

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Valdemar Grešík – Natura s.r.o.; (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2020–2022), (Valdemar Grešík – Natura s.r.o., 2023)

Příloha 7 – Výkupní ceny Byliny Mikeš s.r.o.

Byliny Mikeš s.r.o. - výkupní ceny v letech 2022–2023				
	Název rostliny	Sbíraná část	2022	2023
1.	Bez černý	květ	150,-	170,-
2.	Bez černý	plod	120,-	120,-
3.	Borůvka černá	nať	55,-	70,-
4.	Brusinka obecná	nať	100,-	100,-
5.	Bříza bělokorá	list	40,-	50,-
6.	Čekanka obecná	nať	30,-	45,-
7.	Divizna velkokvětá	květ	400,-	500,-
8.	Dobromysl obecná	nať	60,-	50,-
9.	Heřmánek lékařský	květ	180,-	200,-
10.	Hloh obecný	květ	350,-	400,-
11.	Hloh obecný	plod	50,-	60,-
12.	Hloh obecný	list s květem	70,-	70,-
13.	Hluchavka bílá	nať s květem	80,-	80,-
14.	Hluchavka bílá	květ	1 700,-	1 500,-
15.	Chrupa polní	květ	200,-	200,-
16.	Jahodník lesní	list	70,-	100,-
17.	Jeřáb obecný	plod	70,-	80,-
18.	Jetel luční červený	květ bez palistů	250,-	250,-
19.	Jetel luční červený	květ s palisty	150,-	150,-
20.	Jetel plazivý bílý	květ	150,-	150,-
21.	Jitrocel kopinatý	list	60,-	65,-
22.	Jmelí bílé (bez kuliček)	nať	30,-	40,-
23.	Kakost smrdutý	nať	170,-	170,-
24.	Kaštan koňský	květ (hrozen)	120,-	120,-
25.	Kokoška pastuší tobolka	nať	35,-	40,-
26.	Komonice lékařská	nať	35,-	40,-
27.	Konopice	nať	40,-	50,-
28.	Kontryhel obecný	nať	100,-	100,-
29.	Kopřiva dvoudomá	list	60,-	65,-
30.	Kopřiva dvoudomá	nať	40,-	45,-
31.	Kostival lékařský	kořen	80,-	90,-
32.	Kuklík městský	kořen	160,-	160,-
33.	Lípa malo a velkolistá	květ	270,-	270,-
34.	Lomikámen zrnatý	nať	600,-	800,-
35.	Maceška trojbarevná	nať	50,-	50,-
36.	Maliník obecný	list	45,-	60,-
37.	Mařinka vonná	nať	150,-	150,-
38.	Mateřídouška obecná	nať	60,-	60,-

	Název rostliny	Sbíraná část	2022	2023
39.	Mochna husí	nať	120,-	100,-
40.	Ořešák vlašský	list	40,-	40,-
41.	Ostružiník křovitý	list	45,-	50,-
42.	Pampeliška lékařská	list	80,-	90,-
43.	Pampeliška lékařská	kořen	100,-	120,-
44.	Pelyněk černobýl	nať	30,-	30,-
45.	Pelyněk pravý	nať	35,-	35,-
46.	Podběl lékařský	květ	500,-	500,-
47.	Podběl lékařský	list	75,-	80,-
48.	Popenec břechťanolistý	nať	80,-	80,-
49.	Prvosenka jarní	květ	700,-	600,-
50.	Přeslička rolní	nať	45,-	50,-
51.	Rdesno ptačí (Truskavec)	nať	40,-	50,-
52.	Rdesno blešník	nať	40,-	80,-
53.	Růže šípková (šípky)	plod	45,-	50,-
54.	Řebříček obecný	nať s květem	40,-	50,-
55.	Řebříček obecný	květ	50,-	60,-
56.	Řepík lékařský	nať	40,-	50,-
57.	Sedmikráska chudobka	květ	600,-	600,-
58.	Světlík lékařský	nať	125,-	130,-
59.	Svízel přítula	nať	30,-	50,-
60.	Svízel syřišťový	nať	40,-	65,-
61.	Trnka obecná	květ	350,-	300,-
62.	Trnka obecná	plod	60,-	60,-
63.	Třezalka tečkovaná	nať	50,-	60,-
64.	Tužebník jilmový	nať	45,-	60,-
65.	Vlaštovičník větší	nať	45,-	55,-
66.	Vratič obecný	květ	35,-	35,-
67.	Vratič obecný	list	50,-	60,-
68.	Vrbovka malokvětá	nať	80,-	100,-
69.	Vřes obecný	květ	100,-	100,-
70.	Vřes obecný	nať	45,-	40,-
71.	Zlatobýl kanadský	nať	30,-	40,-
72.	Žindava evropská	nať	500,-	350,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Byliny Mikeš s.r.o.; (Byliny Mikeš s.r.o., 2022), (Byliny Mikeš s.r.o., 2023)

Příloha 8 – Výkupní ceny Herbona s.r.o.

Herbona s.r.o. - výkupní ceny 2023			
	Název rostliny	Sbíraná část	2023
1.	Andělíka lékařská	kořen	75,-
2.	Bez černý	květ	178,-
3.	Bez černý	plod	154,-
4.	Bříza bělokorá	list	47,-
5.	Divizna velkokvětá	květ	442,-
6.	Dobromysl obecná	nať	67,-
7.	Heřmánek lékařský	květ	194,-
8.	Heřmánek římský	květ	520,-
9.	Hloh obecný	plod	52,-
10.	Hloh obecný	květ	410,-
11.	Hluchavka bílá	nať s květem	87,-
12.	Hluchavka bílá	květ	800,-
13.	Chrupa polní	květ	240,-
14.	Jablečník obecný	nať	50,-
15.	Jahodník lesní	list	98,-
16.	Jeřáb obecný	plod	98,-
17.	Jetel luční červený	květ bez palistů	308,-
18.	Jetel plazivý bílý	květ	150,-
19.	Jitrocel kopinatý	list	72,-
20.	Jmelí bílé (bez kuliček)	nať	52,-
21.	Kakost smrdutý	nať	80,-
22.	Kokoška pastuší tobolka	nať	35,-
23.	Komonice lékařská	nať	37,-
24.	Konopice	nať	44,-
25.	Kontryhel obecný	nať	122,-
26.	Kopřiva dvoudomá	list	64,-
27.	Kopřiva dvoudomá	nať	47,-
28.	Kopřiva dvoudomá	kořen	45,-
29.	Kostival lékařský	kořen	82,-
30.	Kozlík lékařský	kořen	82,-
31.	Krvavec toten	kořen	110,-
32.	Kuklík městský	kořen	162,-
33.	Kuklík městský	nať	70,-
34.	Lípa malo a velkolistá	květ	332,-
35.	Lomikámen zrnatý	nať	610,-
36.	Lopuch větší	kořen	75,-
37.	Maceška trojbarevná	nať	62,-
38.	Maliník obecný	list	64,-
39.	Mařinka vonná	nať	150,-

	Název rostliny	Sbíraná část	2023
40.	Máta peprná	nať	60,-
41.	Mateřídouška obecná	nať	72,-
42.	Meduňka lékařská	nať	62,-
43.	Mochna husí	nať	120,-
44.	Ostropestřec mariánský	plod – semeno	20,-
45.	Ostružiník křovitý	list	62,-
46.	Pampeliška lékařská	list	80,-
47.	Pampeliška lékařská	kořen	100,-
48.	Pelyněk pravý	nať	40,-
49.	Plicník lékařský	list	110,-
50.	Plicník lékařský	nať	65,-
51.	Podběl lékařský	květ	510,-
52.	Podběl lékařský	list	75,-
53.	Popenec břechťanolistý	nať	60,-
54.	Prvosenka jarní	květ	710,-
55.	Proskurník lékařský	kořen	70,-
56.	Proskurník lékařský	list	60,-
57.	Přeslička rolní	nať	47,-
58.	Rdesno ptačí (Truskavec)	nať	42,-
59.	Růže šípková (šípky)	plod	66,-
60.	Řebříček obecný	nať s květem	42,-
61.	Řepík lékařský	nať	62,-
62.	Sedmikráska chudobka	květ	680,-
63.	Světlík lékařský	nať	130,-
64.	Svízel syřišťový	nať	45,-
65.	Trnka obecná	květ	230,-
66.	Trnka obecná	plod	60,-
67.	Třezalka tečkovaná	nať	57,-
68.	Tužebník jilmový	nať	45,-
69.	Vrbovka malokvětá	nať	82,-
70.	Vrbovka úzkolistá	nať	45,-
71.	Vřes obecný	květ	105,-
72.	Vřes obecný	nať	52,-
73.	Zlatobýl kanadský	nať	47,-

Pozn.: ceny uvedeny v Kč/kg

Zdroj: tabulku sestavil autor z dat Herbona, s.r.o.; (Herbona, s.r.o., 2023)